

Vodene površine u parkovima - revitalizacija parka Zvonka Špišića

---

Kelemenić, Anabela

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Agriculture / Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:204:526640>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-31**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Agriculture University of Zagreb](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

**VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA –
REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA**

DIPLOMSKI RAD

Anabela Kelemenić

Zagreb, rujan, 2024.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

Diplomski studij:

Krajobrazna arhitektura

**VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA –
REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA**

DIPLOMSKI RAD

Anabela Kelemenić

Mentor:
dr. sc. Ines Hrdalo

Zagreb, rujan, 2024.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

**IZJAVA STUDENTA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI**

Ja, Anabela Kelemenić, JMBAG 0178117275, rođena 28.10.1999. u Zagrebu, izjavljujem da sam samostalno izradila diplomski rad pod naslovom:

VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA – REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA

Svojim potpisom jamčim:

- da sam jedina autorica/jedini autor ovoga diplomskog rada;
- da su svi korišteni izvori literature, kako objavljeni tako i neobjavljeni, adekvatno citirani ili parafrazirani, te popisani u literaturi na kraju rada;
- da ovaj diplomski rad ne sadrži dijelove radova predanih na Agronomskom fakultetu ili drugim ustanovama visokog obrazovanja radi završetka sveučilišnog ili stručnog studija;
- da je elektronička verzija ovoga diplomskog rada identična tiskanoj koju je odobrio mentor;
- da sam upoznata/upoznat s odredbama Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu (Čl. 19).

U Zagrebu, dana _____

_____
Potpis studenta / studentice

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AGRONOMSKI FAKULTET**

**IZVJEŠĆE
O OCJENI I OBRANI DIPLOMSKOG RADA**

Diplomski rad studentice **Anabele Kelemenić**, JMBAG 0178117275, naslova

**VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA – REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA
ŠPIŠIĆA**

obranjen je i ocijenjen ocjenom _____, dana _____.

Povjerenstvo:

potpisi:

1.	dr. sc. Ines Hrdalo	mentor	_____
2.	doc. dr. sc. Iva Rechner Dika	član	_____
3.	dr. sc. Petra Pereković	član	_____

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
1.1.	Cilj rada.....	2
1.2.	Materijal i metode rada.....	2
2.	Vodene površine.....	3
2.1.	Karakteristike vode.....	4
2.2.	Korištenje vode.....	4
2.3.	Podjela vodenih površina.....	5
2.4.	Napomene prilikom oblikovanja vodenih elemenata.....	6
3.	Važnosti parkova s vodenim površinama.....	7
3.1.	KENROKU-EN GARDEN - Kanazawa, Japan.....	7
3.2.	PETERHOF PALACE GARDENS – Peterhof, Rusija.....	9
3.3.	PARC DE LA CIUTADELLA – Barcelona, Španjolska.....	11
3.4.	HAMPSTEAD HEATH – London, Ujedinjeno Kraljevstvo.....	13
4.	Bazeni koji nose prošlost.....	15
4.1.	Osnovna škola Augusta Šenoe.....	15
4.2.	Trg Ivana, Antuna i Vladimira Mažuranića.....	17
4.3.	Park Ribnjak.....	18
4.4.	Trg Petra Krešimira IV.....	19
5.	Park Zvonka Špišića.....	22
5.1.	Naselje Prve hrvatske štedionice.....	22
5.2.	Povijest parka.....	23
6.	Urbanistička situacija.....	25
6.1.	Inventarizacija prometa.....	27
6.2.	Inventarizacija izgrađenosti.....	29
6.3.	Inventarizacija sadržaja.....	30
6.4.	Inventarizacija vegetacije.....	31
7.	Prostorne analize.....	32
7.1.	Analiza vizura.....	32
7.2.	Analiza rubova.....	40

7.3.	Analiza pješačkih komunikacija i ulaza.....	42
7.4.	Analiza postojećeg sadržaja u parku.....	43
7.4.1.	Klupe.....	43
7.4.2.	Rasvjeta.....	44
7.4.3.	Koševi za smeće.....	45
8.	Idejno rješenje.....	46
8.1.	Problemi i ciljevi.....	47
8.2.	Zoning.....	48
8.3.	Koncepti.....	49
8.3.1.	Koncept 1.....	50
8.3.2.	Koncept 2 – odabrani.....	51
8.3.3.	Koncept 3.....	52
8.4.	Idejno rješenje.....	53
8.5.	Vizualizacije.....	61
9.	Zaključak.....	66
10.	Popis literature.....	67
11.	Prilozi.....	69
11.1.	Popis slika.....	69
	Životopis.....	73

Sažetak

Diplomskog rada studentice **Anabele Kelemenić**, naslova

VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA – REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA

Diplomski rad bavi se problemom vodenih površina u gradovima na primjeru Parka Zvonka Špišića. Razvojem grada dolazi do smanjenja važnosti parka i vodene površine koja je nekada imala važnu ulogu u njegovom oblikovanju i ekološkom balansu, naglašavajući potrebu za revitalizacijom. Razmatranjem drugih povijesnih parkova s vodenim površinama pokazat će se mogućnost integriranja vode u parkove uzimajući u obzir estetiku i funkcionalnost. Raznim istraživanjima i analizama naglasit će se funkcija i značaj vodene površine u parkovima te će se uz dobivene spoznaje i razne prostorne analize oblikovati nova funkcionalna prostorna cjelina u kojoj su iskorišteni prostorni i estetski potencijali parka. Uređenjem bi se podigla kvaliteta života okolnog stanovništva te bi se zadovoljile potrebe korisnika parka svih dobnih skupina. Zelenilo i atraktivna vodena površina privući će posjetitelje koji će moći uživati u parku na razne načine.

Ključne riječi: vodene površine, revitalizacija, Park Zvonka Špišića, obnova, uređenje

Summary

Of the master's thesis – student **Anabela Kelemenić**, entitled

WATER FEATURES IN PARKS – REVITALIZATION OF PARK ZVONKA ŠPIŠIĆA

The thesis deals with the problem of water features in cities using the example of Zvonko Špišić Park in Zagreb. With the development of the city, the importance of the park and its water feature that once played an important role in its design and ecological balance is decreasing, thus emphasizing the need for revitalization. By considering other historic parks with water features, the possibility of integrating water into parks will be demonstrated, taking into account aesthetics and functionality. The function and significance of water features in parks will be emphasized through various research and analyses, and with the knowledge obtained and various spatial analyses, a new functional spatial unit will be formed in which the spatial and aesthetic potentials of the park are used. The revitalization would raise the quality of life of the surrounding neighbourhood and meet the needs of park users of all age groups. Greenery and an attractive water feature would attract visitors who will be able to enjoy the park in various ways.

Keywords: water features, revitalization, Park Zvonka Špišića, renovation

1. Uvod

Vodene površine u parkovima imaju značajnu ulogu u estetici prostora, pružaju rekreativne mogućnosti za posjetioce te doprinose očuvanju ekosustava. Vodeni elementi ne samo da unaprjeđuju vizualni izgled parkova već stvaraju i staništa za raznovrsne biljne i životinjske vrste. Estetska vrijednost vodenih površina doprinosi privlačnosti parka čineći park atraktivnijim za posjetitelje. Danas se vodenim površinama daje sve veća pozornost i značaj pri integriranju u parkove zbog njihovih brojnih koristi što za sam ekosistem, kako i za društvo i estetiku. Održavanje vodenih površina zahtjeva brigu i planiranje kako bi se osigurala njihova funkcionalnost i očuvanost u dugom roku. S obzirom na zahtjeve za održavanje koje vodene površine nose sa sobom, većina parkova danas je ostala bez svojih vodenih površina koje su ih nekada krasile svojom ljepotom i funkcionalnošću. Kasnije u radu će se detaljnije obraditi nekoliko parkova, a najveća pozornost dati će se Parku Zvonka Špišića kojem će se kroz rad doći do potencijalnih rješenja za revitalizaciju parka i povratak vodene površine koja je nekada bila tamo smještena.

Park Zvonka Špišića smješten je na zagrebačkoj Trešnjevci u Zagrebu, poznat po svom uređenju i zelenim površinama koje pružaju prostor za rekreaciju i opuštanje stanovnicima ovog dijela grada. Nekada je vodena površina imala važnu ulogu u njegovom oblikovanju i ekološkom balansu. Vodena površina predstavljala je centralni element parka koji je stvarao ugodan ambijent za posjetitelje. Također, vodena površine imala je i funkciju u poboljšanju mikroklima jer voda općenito pomaže u rashlađivanju zraka toplih ljetnih dana i povećava vlažnost, što čini boravak u parku ugodnijim za posjetioce. Smanjenjem broja funkcija smanjila se važnost parka tijekom vremena, što danas dodatno naglašava potrebu za njegovom revitalizacijom. Upravo revitalizacija vodene površine može biti ključna strategija u ponovnom uspostavljanju vitalnosti parka i njegove funkcije kao društvenog središta.

Revitalizacija vodene površine bila je povod za odabir teme diplomskog rada. Uslijed klimatskih promjena, dolaskom ljeta sa sve višim temperaturama vodene površine u parkovima bi bile od velike koristi. Pronalaskom parka koji je u prošlosti sadržavao vodu možda se može podići svijest koliku važnost nosi voda u parku te potaknuti obnovu nekoliko parkova koje su također nekada u prošlosti sadržavale vodenu površinu u gradu Zagrebu.

1.1.Cilj rada

Cilj istraživanja je na početku dotaknuti se pojma vodenih površina i istaknuti njihove karakteristike, načine korištenja kao i podjelu samih vodenih površina kako bi se istražilo koje sve vodene površine mogu biti iskorištene prilikom revitalizacije vode u određenom parku. Također razmotriti će se i povijesni parkovi s vodenim površinama te će se prikazati mogućnosti integriranja vode u parkove uzimajući u obzir estetiku i funkcionalnost. Dobivene spoznaje će također poslužiti za razvoj idejnog rješenja krajobraznog uređenja parka.

1.2.Materijal i metode rada

Istraživanje će obuhvatiti obradu pojma vodena površina i analizu povijesne literature o parkovima s vodenim površinama radi razumijevanja njihove uloge i značaja. Analizirati će se parkovi iz raznih dijelova svijeta kao i nekoliko parkova u Zagrebu koji su nekada sadržavali vodene površine. Istraživanje će se bazirati na analizi povijesne literature i članaka kako bi se prikazao kontekst nastanka parka te kako se on tokom godina razvijao. Radi prikaza sadašnjeg stanja parka izraditi će se detaljna fotodokumentacija, koja će poslužiti kao osnova za izradu inventarizacija, analiza i konceptualnih skica parka. Nakon prikupljenih podataka, provedena analiza bit će interpretirana kako bi se izvukle ključne spoznaje o ulozi parkova s vodenim površinama i potencijalnim rješenjima za revitalizaciju Parka Zvonka Špišića. Prilikom izrade diplomskog rada koristiti će se i programi AutoCad, Sketchup i Photoshop.

2. Vodene površine

Vodene površine predstavljaju značajan element u krajobrazu s potencijalom za obogaćivanje estetike parka, podršku biološkoj raznolikosti te stvaranju ugodnog okruženja za posjetitelje. Smatra se jednim od najprivlačnijih elemenata te bez obzira koji se vodeni element koristi u prostoru bitna je estetika elementa kao i potencijal vode i otvorenog prostora u kojem su postavljeni. Voda se može pojavljivati u različitim formama te snažno može određivati karakter prostora u kojem je smještena. Uvijek dominira u prostoru i malo ljudi ne reagira na pojavu vode.

Kroz povijest može se vidjeti kako se uporaba vode mijenjala, od najosnovnijih ljudskih potreba sve do gradnje velikih vodenih površina. Kasnije je postala jedna od najvažnijih elemenata u kompoziciji parkova i vrtova. Za uređivanje životnog prostora vodu su koristile civilizacije Egipta i Mezopotamije za navodnjavanje vrtnih terasa, gdje se voda dovodila iz Eufrata hidrauličnim napravama. Kasnije su uvidjeli kako se voda može koristiti i u druge svrhe te su ju iskoristili za dekorativne elemente sve u svrhu uživanja u njenoj moći. Prema Obad-Šćitarociju (1997.) u rimskim vrtovima voda se pojavljuje u obliku kanala, vodoskoka i u obliku vodenih zrcala. U talijanskom renesansnom vrtu pojavljuje se samo u artificijelnim oblicima kao što su kaskade, vodeni lanci, vodena zrcala i sl. Humphry Repton, poznati krajobrazni dizajner, osobitu pozornost pridodavao je uporabi vode i odrazu vegetacije u njoj. Smatrao je kako je nezamisliv vrt bez vode koja mu daje boju i pokret osunčanom krajoliku, ublažava njegovu oštrinu i daje sugestivan efekt stijenama. S tom Reptonovom idejom voda se u vrtovima pojavljuje kao potok, rijeka, jezero, ribnjak i kaskada. U arapskim vrtovima voda predstavlja sveti motiv i glavni oblikovni element. Nije služila samo kao ukras već i za stvaranje mikroklike te se pojavljuje u obliku bazena, vodenih zrcala fontana i vodoskoka koji su međusobno povezani uskim kanalima. Japanski vrtovi, uz kamen i biljke, vodu smatraju kao bitni element vrta. Ona je u vrtu nenadomjestiva i pojavljuje se u prirodnim oblicima poput jezera, potoka ili vodopada. Primjena vode se svakako mijenjala od samih početaka, a sve u svrhu kako bi se uživalo u njenoj moći.

Kako voda predstavlja osnovni element čovjekova života, na njenim obalama su se počela graditi i naselja. Na ovaj način voda također dobiva i važnu ulogu u stvaranju urbanističke slike grada. Uz veliki značaj za promet i industriju voda se koristi i za odmor, rekreaciju te dekoriranje prostora te tako vodene elemente dijelimo na prirodne i umjetne. Prije samog oblikovanja vodenih elemenata i njihove primjene potrebno je upoznati se s karakteristikama vode i za što se ona sve može koristiti te kasnije vidjeti kako nam te informacije mogu pomoći u stvaranju elementa za prostor koji uređujemo.

2.1. Karakteristike vode

Od karakteristika koje je potrebno spomenuti, ako se bavimo vodama, za njihovo oblikovanje izdvajamo plastičnost, pokretnost vode, generiranje zvuka te zrcaljenje. Svaka sadrži specifičnosti koje utječu ne samo na oblik već i na doživljaj vodenog elementa u prostoru. Plastičnost predstavlja vodu koja je oblikovana koritom u kojem se nalazi te nema neki vlastiti oblik. Pokretnost dijelimo u dvije skupine, a to su statična voda "mirna" i dinamična voda "voda u pokretu". U statične vode ubrajamo jezera, bazene, bare ili rijeke koje imaju izrazito miran tok te ovi oblici pružaju umirujući efekt. Kod dinamičnih; ona teče ili pada kao što možemo uočiti kod rijeka i vodopada. Voda koja se izbacuje mlaznicama također spada pod dinamične vode. Ovakve forme stvaraju dinamiku u prostoru. Kada spominjemo generiranje zvuka, ono se odnosi na zvuk koji voda proizvodi kada udara u neku podlogu. Zvuk koji nastaje ovisi o podlozi u koju voda udara, volumenu vode te i o samom kretanju vode. Taj zvuk utječe i na sam doživljaj prostora, uz dinamiku koju stvara voda u pokretu također može doprinijeti osjećaju opuštenosti i smirenosti (udarac valova na morskoj obali) kao i uzbuđenju (bučni vodopadi). Jedna od najefikasnijih karakteristika vode je upravo zrcaljenje. Voda ima sposobnost da reflektira okoliš na svojoj površini. Upravo ova karakteristika daje najdekorativniji karakter i samom prostoru u kojem se vodeni element nalazi. Najčešće se vodeni elementi s funkcijom reflektiranja grade u blizini velikih objekata kako bi se dočarala i sama ljepota građevine. Naravno ova estetika se ne postiže samo površinom vode, već utjecaj ima i dno vodenog elementa odnosno njegova obrada, a za postizanje zrcaljenja, voda mora biti mirna i statična.

2.2. Korištenje vode

Nakon navedenih karakteristika dobro je razraditi i u koje se sve svrhe voda može koristiti te prilikom oblikovanja razmisliti o raznim funkcijama koje vodeni element može sadržavati. Jedna od najvažnijih ljudskih potreba je voda za piće. Nju je najbolje koristiti kod oblikovanja prostora kao što su sportska i dječja igrališta te drugi slični prostori gdje je potrebna pitka voda. Također se može koristiti i za navodnjavanje parkova, vrtova, livada, poljoprivrednih i drugih površina. Jedna od zanimljivijih funkcija vode je i rashlađivanje zraka. Ova sposobnost vrijedi za vodu koja se nalazi u bazenu ili fontani ili ako se kontinuirano izbacuje mlaznicama preko neke površine. Isparavanjem te vode temperatura površine se smanjuje kao i temperatura prostora u okolici vodenog elementa. Voda može poslužiti i kao kontrola zvuka odnosno zvuk tekuće vode može umanjiti odnosno "maskirati" zvukove prometa te tako stvoriti mirniju atmosferu prometa. Dakle, u urbanim prostorima s velikom bukom služi kao zvučna barijera. Voda se može koristiti i za rekreaciju, samo oblikovanje se odnosi na veće vodene površine kao što su more, rijeke, jezera i potoci.

Prilikom oblikovanja vodenih površina moramo odlučiti koje funkcije i vizualne efekte vode želimo jer ona varira svojom konturom i izgledom. Potrebno je dobro ispitati i analizirati prostor te utvrditi koji tip vode najviše odgovara željenim funkcijama i efektima koji prostor, a i što korisnici prostora zahtijevaju.

2.3. Podjela vodenih površina

Kako navodi Hadžidervišagić (2007.) vodene površine i elemente po postanku i značenju možemo podijeliti u dvije grupe, a to su prirodne i umjetne vodene površine. Pod prirodne ubrajamo mora jezera, rijeke, potoke, vodopade i sl., dok u umjetne vodene površine koje je stvorio čovjek svrstavamo umjetna jezera, fontane, bazene, kanale, umjetne potoke i druge razne oblike. Svaki od elemenata ima svoju funkciju i mjesto u formiranju kompozicije prostora koji oblikujemo. Rijeke, jezera, potoci i kanali izduženog oblika čine kompozicijsku os, vodene površine kompaktnijeg oblika služe kao centri i čvorišta, a vodeni elementi manjih razmjera mogu predstavljati centre unutrašnjih kompozicija.

Danas se od umjetnih vodenih površina u parkovima najčešće koriste fontane. Uz vodoskoke i kaskade dobar su ukras za otvorene kao i za zatvorene prostore, terase, parkove i vrtove. Razlikuju se po obliku, veličini, ukrasnim elementima i materijalima te bi svojim identitetom trebale stvoriti vezu s dijelom prostora koji uređujemo ili nekih posebnim ambijentom. Uz izgled fontane dodatni ugođaj u prostoru daje i voda koje žubori i doprinosi da prostor u kojem se fontana nalazi ima određenu vrijednost i zanimljivost. Zvuk i drugi efekti koje voda stvara ovisi o volumenu vode, površini po kojoj se voda kreće i visina s koje pada. Kako fontane postaju sve moderniji element počinju se kombinirati za svijetlima, muzikom, skulpturama i raznim dodatnim elementima kako bi se dodatno naglasio njihov značaj i kako bi što više dominirale prostorom.

Uz fontane u gradu se još mogu uočiti i bazeni. Najčešće se smještaju u sklopu gradskog prostora kao što su trgovci ili ispred nekih javnih objekata, ali mogu se pronaći i u obiteljskim vrtovima. Nekada u prošlosti bazeni su se postavljali i u parkovima kako bi se stanovnici mogli osvježiti no o tome će se detaljnije reći kasnije u radu. Bazeni se uglavnom oblikuju na slobodnim površinama sa nižim kotama. Oni također mogu biti raznih oblika i dimenzija te mogu imati i različite namjene. Najčešće su dekorativnog karaktera. Za njih je bitno da se konstrukcija pravilno izvede te da se odabere pravilan i odgovarajući materijal kako bi se osigurala njegova sigurnost te otpornost na vanjske uvijete za njihov duži vijek. Kod oblikovanja bazena pažnju treba posvetiti i rubu bazena. Ako je rub previsok onda se prekida vizualni kontinuitet prostora te može doći do prekida efekta zrcaljenja slike. Rub također može poslužiti i za sjedenje kao i za zaštitu unosa smeća i prašine u vodu. Što je razina vode viša i u razini je s ostalim terenom ona se integrira sa okolinom i povećava se efekt zrcaljenja.

Kako bazen spada pod statičnu vodu, pod ovu kategoriju treba spomenuti i jezera. Ona su oblikovana prirodnim i slobodnim oblicima te njihov oblik određuje reljef. Kod oblikovanja postoji težnja da se postigne što prirodniji oblik i da se uklopi u ambijent. Kako jezero sadrži i vodeno bilje ono može biti vrlo dekorativno u prostoru. Vodena površina privlači kukce, ptice i vodozemce, no osim što ono pruža prirodne ljepote, može zadavati i probleme. Ako se dovoljno ne brine o njemu voda se lako zamuti, vodeno bilje može prekriti cijelu površinu i zagušiti jezero te se mogu alge namnožiti. Naravno ovo nije problem samo jezera, više-manje svaka vodena površine nailazi na slične probleme ako se ne održava. Jezero zbog vizualne uočljivosti može imati i funkciju dijeljenja prostora, može naglašavati neki smjer ili može služiti kao orijentacijska točka u prostoru. Stoga je važno da s ostalim elementima govorit isti oblikovni jezik.

2.4. Napomene prilikom oblikovanja vodenih elemenata

Prilikom oblikovanja potrebno je uskladiti vodeni element s drugim elementima oblikovanja kako bi se dobila zajednička cjelina. Važno je i mjerilo okoline u kojem se oblikuje, a odnosi se na neki manji dio u kojem se element stvara. Vodeni oblici prilagođavaju se prostoru u kojem se nalaze uzimajući u obzir vanjske utjecaje kao i promjene u prostoru. Tokom zimskih mjeseci ukoliko se vodeni element prazni, potrebno je prilagoditi materijal i izgled elementa kada je on bez vode. Jedna od interesantnih solucija ako voda ostaje je njeno korištenje za klizanje, čime se elementu daje nova namjena i stvara se nova atrakcija u prostoru. Prije samog oblikovanja važno je dobro ispitati teren i analizirati sve aspekte kako ne bi došlo do problema koji uvjetuju zapuštanjem i konačno zatvaranjem vodenih površina u parkovima, kao što je bio slučaj u primjerima koji će se spomenuti kasnije u radu.

3. Važnosti parkova s vodenim površinama

Kroz obradu sljedećih nekoliko primjera parkova u kojima su ukomponirane vodene površine razmotriti će se razne mogućnosti integriranja vodenih površina u parkove uzimajući u obzir estetiku i funkcionalnost, sve u svrhu razumijevanja njihove uloge i značaja. Parkovi su izabrani radi prikaza načina kako sve vodene površine mogu biti ukomponirane u prostor. U prethodnom dijelu rada navela se tehnika, nadalje ćemo vidjeti primjenu na stvarnim primjerima kako bi se kasnije u radu na što bolji način oblikovao vodeni element ili površina u zadanom parku.

3.1. KENROKU-EN GARDEN - Kanazawa, Japan

Jedan je od najpoznatijih japanskih vrtova s bogatom poviješću. Ovaj vrt krasi vodene površine poput jezera, potoka i fontana koje se savršeno uklapaju u dizajn i tradicionalnu japansku estetiku. Kako navodi službena stranica parka Ishikawa Prefecture Japan, on je smješten u srcu Kanazawe, cijenjen je od strane građana i turista iz cijelog svijeta kao vrt koji svako godišnje doma odiše drugačijom atmosferom. Za razliku od ostalih vrtova, Kenroku-en garden je osmišljen primarno za šetnje. Sadrži velika jezera, brežuljke i kućice raspoređene po cijelom vrtu što omogućuje šetnju kroz njih. Zbog svog geografskog položaja, vrt sadrži vijugave potoke koji povezuju nekoliko jezera i nekoliko umjetno izgrađenih brda s raznim drvećem sve u svrhu uvođenja elementa "strolling-style" odnosno vrta za šetnje. Temeljni koncept vrta bio je "vječni život", stvorivši veliko jezero koje sadrži otok za čarobnjaka s tajnom vječne mladosti i dugovječnosti da ondje živi. Tako su razni gospodari svojim vjеровanjima u vječni život uveli još nekoliko otoka na jezerima i doprinijeli dizajnu vrta u konačnici. Vodene površine u vrtu su od velikog značaja za njegovu estetiku, ekološku vrijednost i kulturnu simboliku. One doprinose harmoniji i ljepoti vrta čineći ga jednim od najljepših primjera japanske vrtne umjetnosti. Posjetioци mogu uživati u miru i refleksijama koje voda donosi.

Slika 3.1.1 Kenrokuen garden

izvor: Japan up close. https://japanupclose.web-japan.org/spot/s20230127_1.html - pristup 08.07.2024.

Oblikovanje vrta naglašava asimetriju i sklad između prirodnih i čovjekovih elemenata, a na tlocrtu se mogu vidjeti ključne značajke poput jezera, mostova, staza i čajnih kućica. Asimetrijom se stvorio prirodan i organski prostor te je svaki dio vrta osmišljen tako da pruža novi doživljaj bez strogo definiranih geometrijskih oblika. Vrt sadrži nekoliko zona koje se skladno povezuju krivudavim stazama. Vodeni elementi imaju značajnu ulogu u oblikovanju prostora. Jezero, koje predstavlja središnji vodeni element, dominira dijelom vrta te otvara prostor i stvara osjećaj mirnoće. Fontana koristi prirodni pad vode kako bi funkcionirala, dok potoci teku različitim dijelovima vrta. Mostovi koji se nalaze nad potocima doprinose i estetici vrta. Napravljeni su od kamena, a kamen u japanskim vrtovima simbolizira trajnost i vječnu stabilnost. Na raznim dijelovima vrta pružaju se pogledi na jezero iz raznih kutova, a refleksija na bilje i zgrade, koju stvara vodena površina, daje osjećaj širine prostora. Također pogled na okolne planine naglašava povezanost vrta s prirodom van granica vrta. Čajne kućice skladno su uklopljene u krajolik te posjetiteljima pruže priliku da se povuku u miran kutak vrta i uživaju u njegovim ljepotama. Kroz planiranje i oblikovanje vrt pruža sklad, mir i užitek dok istovremeno čuva tradicionalne vrijednosti i simboliku japanske kulture.

Slika 3.1.2 Prikaz Kenrokuen vrta gdje su označene čajne kućice crtkanim krugovima, fontana crvenim krugom te žutim strelicama vizure s raznih vizinskih točaka kako prema parku tako i van parka prema okolnim planinama

3.2. PETERHOF PALACE GARDENS – Peterhof, Rusija

Vrtovi su dio carske rezidencije u Peterhofu koja se često naziva "ruski Versailles". Kako navodi Peterhof State Museum Reserve, od 18. stoljeća vrtovi su obogaćeni raznim vodenim elementima, uključujući veličanstvene fontane, kaskade i kanale, što ih čini jednim od najimpresivnijih vrtova u Rusiji. Park je spektakularan i izvanredan zbog raznolikosti stilova koji su obuhvaćeni u njegovom rasporedu i značajkama. Prvi dijelovi koji su izgrađeni su bili frontalni vrtovi dijela Donjeg parka. Nakon više od desetljeća zanemarivanja postavljeni su Gornji vrtovi koji privlače posjetitelje iza ulaza u park. Na parterima su postavljeni rešetkasti paviljoni i pozlaćeni kipovi, dok su fontane bile smještene u bazenima. Sredinom 18. stoljeća tokom rekonstrukcije, vrt je proširen i s tri strane okružen ogradom s kamenim stupovima i rešetkama od drvog koplja. Veliki ulaz krasila su vrata s masivnim pilonima i vratima potkovanim željezom. Vrt je kompozicijski povezan s arhitekturom Velike palače. Središnjem dijelu pripadaju travnati parteri koju uključuju tri bazena s fontanama smještenima na središnjoj osi dok se sa strana partera nalaze dva četvrtasta jezera. Gornji vrt je primjer pravile parkovne gradnje s geometrijskim rasporedom zelenila te su obavezni elementi skulpture koje su ukrašavale bazene i partere. Vodene površine u Peterhof Palace Gardens su ključne za njihovu estetiku, povijesni značaj, ekološku funkciju i turističku privlačnost. One ne da samo daju vizualnu ljepotu već simboliziraju i moć ruskog carstva što čini Peterhof jednim od najimpresivnijih carskih vrtova na svijetu. Mirna atmosfera i vizualni doživljaj koje pružaju, čine Peterhof omiljenom destinacijom za turiste. Treba napomenuti kako su vodene površine često povezane sa skulpturama i reljefima i prikazuju mitološke scene i povijesne događaje, što pridodaje kulturnom značaju cjelokupnog prostora.

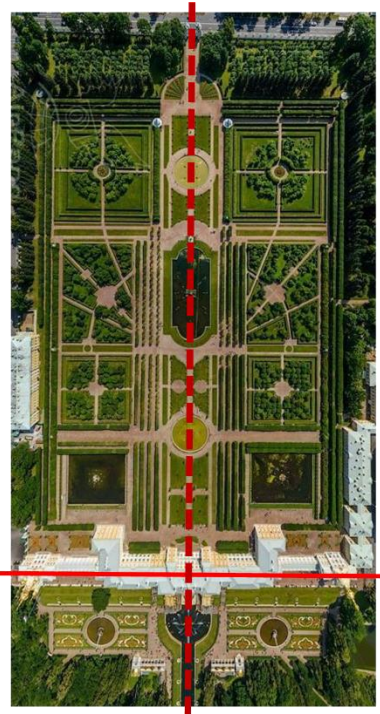

Slika 3.2.1 Peterhof Palace Gardens
izvor: Saint-Petersburg.com <http://www.saint-petersburg.com/peterhof/peterhof-park-and-gardens/> - pristup 08.07.2024.

Slika 3.2.2 Peterhof Palace Gardens
izvor: Voice map. <https://voicemap.me/tour/saint-petersburg/peterhof-palace-gardens-the-playground-of-the-tsars> - pristup 08.07.2024.

Peterhof Palace Gardens obuhvaća niz elemenata od prirodnih karakteristika do kulturnih i estetskih aspekata koji oblikuju prostor. U vrtu je naglašena simetrija koja je izrazita za barokni stil. Gornji i Donji vrtovi organizirani su oko glavne osi koje se proteže od palače prema zaljevu. Gornji vrt sadrži geometrijske partere, fontane i cvjetne gredice te je formiran u francuskom stilu. Donji vrt također je u francuskom baroknom stilu i prepoznatljiv je po brojnim fontanama. U središtu cijelog vrta smještena je Velika palača koja pruža predivan pogled na vrtove. Ključna prostorna os pruža jasne vizure prema zaljevu i naglašava monumentalnost kompleksa. Voda dominira vrtovima koji ne samo da povećavaju estetiku privlačnosti već i doprinose dinamici prostora. Paviljoni koji su smješteni u vrtovima pružaju intimniji prostor za dvor te istovremeno stvaraju dodatne točke interesa u prostoru. Prostorna organizacija, upotreba vode, vegetacije i paviljona stvara cjelinu koja impresionira estetikom i simbolizira moć i viziju ruskog carstva.

Slika 3.2.3 Tlocrt Peterhof gardensa s naglašenom osi simetrije i linijom koja odjeljuje Donji i Gornji vrt
 izvor: Pinterest.com <https://www.pinterest.com/pin/645140715394461169/> - pristup 05.09.2024.

Slika 3.2.4 Prikaz dijelova parka
 izvor: Pintereset.com. <https://mx.pinterest.com/pin/41517627802712588/> - pristup 05.09.2024.

3.3. PARC DE LA CIUTADELLA – Barcelona, Španjolska

Parc de la Ciutadella predstavlja vjerojatno najzeleniju oazu u Barceloni. Zelenilo poziva na odmor, opuštanje i duge šetnje te se u parku proteže veliko jezero koje se može obići čamcem. Također uz jezero, park sadrži i fontane, vodopade kao i druge vodene elemente. Kako navodi Aboutistoria, u parku je smješten zoološki vrtao kao i katalonski parlament. Park je projektirao Josep Fontsero uz pomoć mladog tada još nepoznatog arhitekta Antoni Gaudija te je nastao i poznati vodopad ili Cascada. Također Gaudi se ovjekovječio u parku na fontani koja stoji uz jezero. Upravo taj bazen koji stoji ispred fontane čuvaju krilati zmajevi, likovi koje često možemo vidjeti u Gaudijevim radovima. U najsjevernijoj zgradi Castell dels Tres Dragons (Dvorac tri zmaja) smješten je zoološki vrt, a odmah pored zgrade nalazi se zimski vrt. Zimski vrt je paviljon od lijevanog željeza i stakla u kojem se održavaju razni jazz koncerti, a preko ljeta služi kao kafić. U parku se nalazi i Umbracle, odnosno konstrukcija od drva i cigle u kojoj rastu velike tropske biljke koje vole sjenu velikih prašuma. Već spomenuta Cascada ili vodopad smješten je na sjevernom uglu parka nasuprot jezera. Na samom početku je bio kritiziran jer nije imao nikakve detalje, nakon čega je slavluk dopunjen dodatkom fontane i nekoliko manjih atributa kao što su krilati zmajevi te skulptura Venere. Cilj je bio učiniti da izgleda što sličnije Fontani di Trevi u Rimu. Kliješta ogromnih rakova služe kao stepenice za pristup malom podiju koji se nalazi u središtu spomenika. Ispred spomenika je postavljena skulptura Venere koja stoji na otvorenoj školjki. Vodopad je podijeljen u dvije razine. Na jednoj razini nalazi se skulptura, a spuštanjem niz stepenice nailazi se na jezerce fontane i dolazi se do južnog vrha artefakta. Vodene površine u Parc de la Ciutadella su od velikog značaja za njegovu estetiku, rekreaciju i kulturni značaj. Osim što korištenje vode u parku pomaže u održavanju biljaka, ona rashlađuje i vlaži zrak što je posebno korisno tokom toplih ljetnih mjeseci i doprinosi ugodnom okruženju za posjetitelje. Kroz doprinos prirodnom okruženju i mogućnostima za rekreaciju, vodene površine ovaj park čine jednim od najvažnijih i najposjećenijih zelenih prostora u Barceloni.

Slika 3.3.1 Cascada, Parc de la Ciutadella

izvor: Booze cruise Barcelona. <https://www.boozecruisebarcelona.com/parc-de-la-ciutadella-in-barcelona/> - pristup 08.07.2024.

Parc de la Ciutadella predstavlja primjer uravnoteženog krajobraznog oblikovanja koji uspješno kombinira povijesne, prirodne i rekreativne elemente. Park je organiziran oko nekoliko ključnih točaka, jezero i Cascada služe kao prostorna središta koja stvaraju dinamiku u prostoru. Staze su organske i vode posjetitelje prema ključnim točkama, dok otvoreni zeleni prostori i drvoredi omogućuju fleksibilno korištenje prostora za rekreaciju i odmor. Grandiozni barokni stil cascade predstavlja impresivan spoj vode, skulptura i zelenila te stvara osjećaj osvježanja. Jezero ne služi samo kao vizualna atrakcija već je i mjesto za interakciju s vodom kroz vožnju čamcem. Ovakvo mjesto stvara dinamiku u prostoru i daje osjećaj povezanosti s prirodom u urbanom okruženju. Park sadrži bogatu vegetaciju koja pruža hladovinu i vizualni kontrast naspram arhitektonskih elemenata.

Slika 3.3.2 Tlocrt parka

1 – Zoološki muzej, 2 – Zimski vrt, 3 – Geološki muzej, 4 – dvorac Tres Dragons, 5 – Zoološki, 6 – Katalonski parlament, 7 – Institut Verdaguer, 8 – Vojna Kapela, 9 – Prostor za brodove, 10 – Park instituta, 11 – Velika kaskada, 12 – jezero, 13 – Glazbena sjenica, 14 – trg

izvor: barcelonayellow.com

https://www.barcelonayellow.com/images/stories/barcelona_pictures_ciutadella_park/barcelona_parks_cuitadella0.jpg - pristup 05.09.2024.

3.4. HAMPSTEAD HEATH – London, Ujedinjeno Kraljevstvo

Hampstead Heath veliki je gradski park koji sadrži nekoliko vodenih površina, uključujući jezero poznato kao Hampstead Ponds. Službena stranica parka Hampstead heath navodi kako park ima dugu povijest i pruža prekrasan prirodni prostor za rekreaciju i opuštanje u srcu Londona. Smješten je unutar sjeverne Londonske Zone dva, prostire se na više od 800 hektara i sadrži visoko vrijedne vizure u gradu. Građani ga najviše koriste kao bijeg iz užurbanog grada u prirodu i zelenilo kako danas tako i u prošlosti. Park je imao burnu prošlost vezano za nastanak i opstanak, no danas se može pohvaliti s 18 jezera, mjestima za spektakularne pogledе, šumama koje su bogate raznolikom florom i faunom, raznim stazama i putevima za šetnju i planinarenje, raznim objektima i mjestima za sport i rekreaciju, malim zoološkim vrtom, kućom leptira i velikom kolekcijom biljaka i cvijeća te grobljem na kojem su pokopane neke od poznatih ličnosti. Park nudi razne aktivnosti, a zanimljivo je kako su tri jezera pogodna za plivanje i to su podijeljena na miješano jezero, jezero za muškarce i jezero za žene. Vodene površine u parku su od velike važnosti u različitim aspektima parka. Uključuju ekološki, rekreativni i estetski značaj. Jezera i druge vodene površine predstavljaju staništa za divlje životinje, dok obale sadrže razne biljne vrste koje doprinose ekosistemu. Također biljke pomažu i u prirodnoj filtraciji i održavanju kvalitete vode. Vodene površine kao i u svim dosad spomenutim parkovima pomažu u regulaciji mikroklimе i stvaraju osvježena tokom toplih dana. Pogodne su i za rekreaciju te se posjetiocima nude razne aktivnosti kao što su kupanje, ribolov, veslanje i dr. Što se tiče estetike nudi prirodne ljepote sa slikovitim krajolicima te je inspiracija za umjetnike. Park ulaže napore oko održavanje čistoće i ekološke ravnoteže kako bi se što bolje očuvala prirodna staništa i biodiverzitet. Sve ovo ne samo da obogaćuje doprirodnu ljepotu parka već potiče zdrav način života.

Slika 3.4.1 Karta parka Hapstead Heath-a
izvor: Hampstead Heath official site. <https://www.hampsteadheath.net/> - pristup 9.7.2024.

Na tlocrtu parka vidimo mrežu ribnjaka koji nisu samo estetski privlačni već pružaju i ekološku funkciju, kako je već spomenuto, podržavaju bioraznolikost i stvaraju mikroklimatske uvjete. Park karakterizira i valoviti teren s brežuljcima koji stvaraju različite vizure i doživljaje prostora. Sam tlocrt jasno prikazuje kako su prostori usmjereni tako da se omoguće vizure što dodatno pojačava povezanost između prirodnog i urbane okoline. Unutar šumskih dijelova, staze organskog oblikovanja, često su zatvorene vegetacijom čime se stvaraju intimniji prostori u parku. Ovakvim oblikovanjem i vizualnih raznolikostima, omogućavaju se različiti tipovi boravka u prirodi, od društvenih do privatnih prostora. Otvoreni travnjaci pružaju društvenu interakciju i slobodno kretanje, što bez jasnih granica prostora stvara osjećaj slobode u prostoru. Kako je veliki dio parka prekriven šumama između ribnjaka i na rubovima, one tvore prirodni okvir uz stvaranje hlada i privatnosti za posjetitelja. Mrežu u parku tvore neformalne staze koje se zavojito protežu kroz njega, najviše u šumskim područjima. Prilagođavaju se prirodnim konturama krajolika i prate prirodne oblike terena. Mnoge staze vode do urbanih točaka, te se stvara prijelazna zona između grada i prirode, čime se park čini pristupačnijim i funkcionalnijim za lokalno stanovništvo. Na temelju svega spomenutog na tlocrtu se vide veze između prirodnih područja i različitih rekreativnih zona raspoređenih kroz park. Neravni teren, šume i mreža vodenih elemenata stvaraju različite prostorne doživljaje, dok vizure i staze povezuju prirodu s urbanom okolinom Londona. Park dakle čuva prirodni karakter unutar gustog urbanog tkiva.

Slika 3.4.2 Podjela parka

izvor: Heath hands. <https://www.heath-hands.org.uk/inclusion-access> - pristup 05.09.2024.

4. Bazeni koji nose prošlost

Ovo poglavlje će prikazati neke od hrvatskih parkova koji su nekada u svojim planovima imali vodene površine ili bazene kojih danas više nema. Upravo oni su jedan od razloga pisanja ovoga rada. Postojanje tih vodenih površina, uslijed globalnog zatopljenja, bi bile od velike koristi za osvježanje na visokim temperaturama. Naravno vodene površine nose i razne probleme sa sobom, a na primjerima će se istražiti što je dovelo do uklanjanja vodenih površina i čime su zamijenjene. Vodene površine su bile zamišljene i izvedene kao komunalni dekorativni elementi i kao bazeni za kupanje isključivo za djecu. Upravo jedan od razloga nestanka ovih površina je što su od samog početka bile ne sanitarne. U prošlosti tehnologija za filtraciju nije bila razvijena kao danas što je dovelo do brzog zagađivanja organskim materijalom (lišće, grane, životinjski otpad i druge nečistoće). Mnogi bazeni nisu imali sustave za kontinuiranu cirkulaciju vode kao što se nisu ni primjenjivala kemijska sredstva za dezinfekciju (klor) te je voda bila podložna razvoju raznih bakterija, virusa i parazita. Voda u javnom prostoru traži i konstantnu brigu, a upravo neodržavanje je i ključni razlog "brisanja" vodenih površina iz parkova. Bazeni su postepeno zamjenjivali gradska kupališta jer su predstavljali moderniji i sigurniji način odmora i zabave.

4.1. Osnovna škola Augusta Šenoae

Početak 1930-ih izgrađen je prvi zagrebački školski bazen namijenjen kupanju. Godine 1932. otvorena je osnovna škola u Selskoj cesti prema nacrtima arhitekta Ivana Zemljaka, te je uvrštena u zaštićenu kulturnu baštinu Grada Zagreba. Škola je ispred današnje sportske dvorane sadržavala bazen za kupanje, a središnji sportski teren bio je izveden kao travnjak. Zbog povećanja broja učenika, prostori škole su s vremenom modificirani, bazen je prvo pretvoren u travnatu površinu, a zatim u sportsko igralište.

Slika 4.1.1 Osnovna škola Augusta Šenoae 1933. s bazenom
izvor: Nepoznati Zagreb.

<https://blog.dnevnik.hr/nepoznatizagreb/2012/04/1630686072/font-colorcc000080-godina-osnovne-skole-na-selskoj-cestifont.html> - pristup 15.7.2024.

Slika 4.1.2 Osnovna škola Augusta Šenoae danas

izvor: Nepoznati Zagreb, <https://blog.dnevnik.hr/nepoznatizagreb/2012/04/1630686072/font-colorcc000080-godina-osnovne-skole-na-selskoj-cestifont.html> - pristup 15.7.2024.

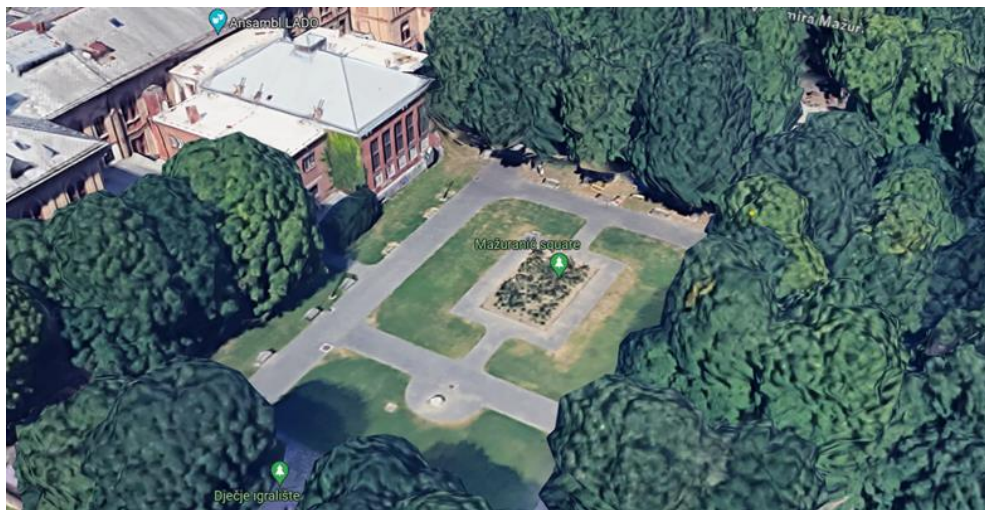
4.2. Trg Ivana, Antuna i Vladimira Mažuranića

Kada govorimo o parku na Trgu Ivana, Antuna i Vladimira Mažuranića, važno je reći kako je nekada ovdje bio bazen s vodoskokom koji je predstavljao središte parka što je ujedno doprinosilo i njegovoj kvaliteti. Uloga bazena je bila i dekorativna i utilitarna odnosno namijenjena kupanju, no isključivo samo djece. Danas je bazen gotovo izbrisan i pretvoren je u ružičnjak, no ružičnjak ne može nadoknaditi kvalitetu parka koja je nestala uklanjanjem bazena. Trg koji ima zanimljivu povijest koja je zagovarala prisustvo vode, danas je u potpunosti oslobođen vodenih elemenata.

Slika 4.2.1 Trg Mažuranića s nekadašnjim bazenom

izvor: Pogledaj.to. <https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/> - pristup 15.7.2024.

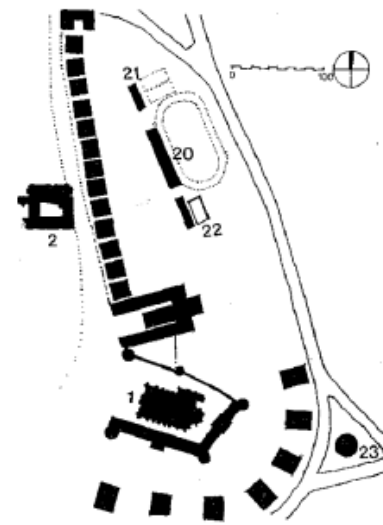

Slika 4.2.2 Trg Mažuranića danas

izvor: Google maps. <https://www.google.com/maps/@45.807737,15.9691824,56a,35y,59.77h,53.91t/data=!3m1!1e3!5m1!1e4?entry=tu> – pristup 15.7.2024.

4.3. Park Ribnjak

Park Ribnjak predstavlja jedan od nekoliko zagrebačkih spomenika parkovne arhitekture. Ime je dobio po ribnjacima, što je bila i glavna namjena parka do 19. stoljeća. Park se prostire na 40 tisuća četvornih metara, a kroz njega prolazi i istoimena ulica koja se nalazi na istočnoj strani parka. Prenamjena parka dolazi u 19. stoljeću kada biskupske vlasti odlučuju da se ribnjaci pretvore u perivoj engleskog tipa koji bi uključivao vodopade, ukrasne kipove i egzotične biljke. Na inicijativu tadašnjeg biskupa Alagovića, ribnjak je isušen te je cijeli lokalitet preuređen u park. Park je nekada i u svom središnjem dijelu sadržavao i bazen za kupanje koji je također zatrpan.

Slika 4.3.1 Položaj bazena pod brojem 22
izvor: Arbutina D. (1996.)

Slika 4.3.2 Nekadašnji bazen u Parku Ribnjak

izvor: Tumblr official site. <https://www.tumblr.com/arspublicae/149198707529/bazeni-koji-to-vi%C5%A1e-nisu> – pristup 15.07.2024.

Slika 4.3.3 Bazen danas

izvor: Pogledaj.to. <https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/> - pristup 15.07.2024.

4.4. Trg Petra Krešimira IV.

Trg Petra Krešimira IV. također je nekada sadržavao bazen unutar parka, a i dječjeg igrališta. Bazen je činio jednu od tri zasebne cjeline u sklopu velikog parka dualnog karaktera koji je presječen prometnicom i sa svake strane ulice tvorio park drugačijeg oblikovanja. Kako navodi Šimpraga (2016.) park je izveden 1938. godine prema projektu Ćirila Jeglića, a bazen je srećom bio očuvan nakon njegovog zatvaranja, pa je unatoč tome što je zatrpan šljunkom i danas još vidljiv. Bazen je sadržavao stepenice za ulazak što je ukazivalo kako je namijenjen dječjem kupanju. Uređenja parka je omogućilo izbor između dva različita ambijenta unutar istog prostora. Jedna strana nudila je dječju igru, dok je druga strana nudila mjesto namijenjeno za roditelje gdje mogu promatrati djecu kako se igraju. Kako navodi Službena stranica grada Zagreba godine 2015. donesena je odluka za obnovom fontane pod nazivom Kozmički ciklus vode koja je bila smještena u "odraslom" dijelu parka. U projektu obnove fontane napravljena je replika fontane i samog dijela obnovljenog parka prema prvotnom projektu krajobraznog arhitekta Jeglića iz 1938. godine. Prema Šimpragi (2015.) uz obnovu staza, bazena (smještenog u ovom dijelu parka) i donjeg dijela fontane postavljene su nove klupe i pergola te stupovi s fenjerima. Uz razne sitne popravljive probleme na koje su kritičari nailazili, istaknulo se najavljeno zatvaranje parka tijekom noćnih sati.

Obnovljena fontana podiže ukupnu vrijednost i kvalitetu parka, te značajno doprinosi samome mjestu. Zapuštanjem elementa vode u parku narušavalo se izvorno krajobrazno rješenje koje je prvotno uključivalo čak dva bazena s vodom. Obnovom jednog vodenog elementa parku se dala nada da se vrati prvotni sjaj, no nakon samo godinu dana vodeni element se više ne održava te je van funkcije. Pokrenuta je i akcija ponovnog obnavljanja i vraćanja u funkciju, no akcija nije urodila plodom te se fontana i dalje nalazi izvan funkcije. Šteta je da i dalje propadaju vodeni elementi u parkovima. Obzirom na održavanje postojećih fontana u gradu Zagrebu, trebala bi se naći i neka mogućnost povratka i održavanja vodenih elemenata u parkovima koji su ih nekada sadržavali čime bi se podigle njihove kvalitete i stvorio ugodniji boravak.

Slika 4.4.1 Nekadašnji bazen dječjeg igrališta

izvor: Pogledaj to. <https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/> - pristup 16.7.2024.

Slika 4.4.2 Dječje igralište danas

izvor: Facebook. <https://www.facebook.com/photo?fbid=2514914895188856&set=pcb.2514915931855419> – pristup 16.7.2024.

Slika 4.4.3 Obnovljena fontana nakon ponovnog otvaranja

izvor: licegrada.hr. <https://licegrada.hr/na-trgu-kralja-p-kresimira-iv-otvoren-je-obnovljeni-park-kresimirac-s-fontanom/> - pristup 16.07.2024.

Slika 4.4.4 Obnovljena fontana danas

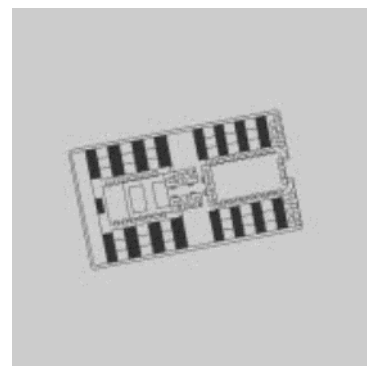
izvor: Zagrebinfo. <https://www.zagreb.info/zagrebacke-price/zagrepcani-ogorceni-stanjem-kresimirca-park-mog-djetinjstva-plivale-su-ribice/620317/> - pristup 16.07.2024.

5. Park Zvonka Špišića

Park Zvonka Špišića također spada u kategoriju parkova s bazenima koji su kratko obrađeni u ranijem poglavlju. Upravo ovaj park je bio pokretač i glavna ideja za pisanje diplomskog rada. Prolaženjem pored parka, koji je smješten na zagrebačkoj Trešnjevci, odnosno u naselju Prve hrvatske štedionice, uvijek u oko upadne velika udubljena površina na sredini koja trenutno nema nikakvu ulogu, osim što djeca sama osmišljaju svoje igre i igraju se unutar nje. Istražujući o povijesti parka i spoznajom da je tu nekada bio bazen, njegova obnova povećala bi kvalitete parka i stvorila bi se oaza koja bi pružala posjetiteljima spas u vrućim ljetnim danima.

5.1. Naselje Prve hrvatske štedionice

Naselje Prve hrvatske štedionice, gdje se nalazi spomenuti park, smješteno je u kvartu Trešnjevka, sjeverno od Ozaljske ulice te istočno od Selske ceste. Kako navode Mlinar i Trošić (2004.) izvedeno je po planovima arhitekta Zdenka Strižića 1935. godine, no veći dio naselja je izgrađen nakon Drugog svjetskog rata. Naselje je karakteristično po svojim zakrivljenim ulicama jer se inzistirala orijentacija sjever-jug, što je na kraju uvjetovalo odabirom stambene tipologije jednokatnih nizova, s manjim vrtom s ulične strane i većim s dvorišne strane. Naselje se također sastoji i od 16 tipiziranih stambenih jedinica te su stambene zgrade postavljene okomito na prilazne komunikacije. Paralelne ulice presječene su poprečnim sabirnim ulicama koje izlaze na Krapinsku cestu te se naselje dijeli na manji sjeveroistočni i veći jugozapadni dio. Na nacrtima je također vidljiv visok stupanj uređenja parkova i drugih zelenih površina unutar naselja koji se pretežito nalaze u središtu naselja, a u koje spada i Park Zvonka Špišića.

Slika 5.1.1 Skica naselja
izvor: Mlinar I., Trošić M. (2004.)

Na južnoj strani Krapinske ceste posađen je drvodred breze uz koji se proteže biciklistička staza te parkiralište uz tvornički sklop s posađenim javorolisnim platanama, javorom negundovcem, kalifornijskim kalocedrima, atlantskim cedrima, grmovima, mahonijama, lovorvišnjama i drugim biljem. Na sjevernoj strani Krapinske ulice, na površini kojom se proteže vijugava staza, posađen je drvodred breze u kombinaciji s Pančićevom omorikom, američkim borovcem, crnom omorikom i magnolijom. Na sjeveroistočnom dijelu naselja u Čakovečkoj ulici također se nalazi drvodred breza, sremze i malolisne te srebrnaste lipe s ponekim primjerima crnog bora i omorike. Uz sam krajnji rub naselja pruža se parkovna površina s dvostranim drvodredom breze.

Naselje je do danas zadržalo svoje izvorne karakteristike, no danas je nemoguće izbjeći razne nadogradnje koje ruše prvobitnu zamisao. Također u blizini naselja, odnosno na njegovoj istočnoj

strani smješten je veliki industrijski sklop koji kako navode narušava kvalitetu života u naselju. Ovo naselje je odličan primjer park naselja koje bi trebalo trajno održavati jer nam predstavlja najvrjedniji primjer parkovnog uređenja zagrebačkih naselja.

5.2. Povijest parka

Kao što je već spomenuto ranije na nacrtima naselja je vidljiv visoki postotak uređenih parkova i zelenih površina unutar naselja. Na središnjem dijelu je tako predviđen park kako bi se postignuo kontrast u gusto izgrađenom naselju. Prema Mlinaru i Trošiću (2004.) uređeni park s dječjim igralištem i bazenom izveden je 1940. godine prema projektu Smiljana Klaića i Cirila Jegliča. Upravo ovaj park se smatrao prototipom društvenog parka za najšire slojeve građanstva. Bilo je to prvo dječje igralište s bazenom u radničkom naselju u Zagrebu. Sam park je pravokutnog oblika podijeljen u tri zone te se proteže u smjeru istok – zapad, a okružuje ga drvored javora i gusta živica. Tri zone parka predstavljaju intimni prostor za odmor na istočnom dijelu, središnji prostor s bazenom te prostor za igru na zapadnom dijelu parka. Osim bazena, park je ukrašen i zdencem od bijelog mramora s horoskopskim znacima koji je projektirao Josip Seissel. U parku se nalazi i skulptura dječaka s frulom (koje danas više nema), rad Frana Kršinića, koja je s bazenom i zdencem smještena u središnjem dijelu parka na nižoj razini od ostalih dijelova. Bazen je uokviren betonskim klupama s drvenim sjedištem te s po jednom klackalicom sa svake strane.

Zapadni dio središnje zelene površine koja ne ulazi u park, do danas je imala karakter velike travnate površine ispresijecane s nekoliko pravocrtnih pješačkih staza. Iako ova zelena površina s nekoliko drvenih klupa te breza i javora, ne uspijeva toliko zadržati prolaznike, prostrani travnati prostor idealan je za ljubimce koji vole svakodnevno izaći u šetnju.

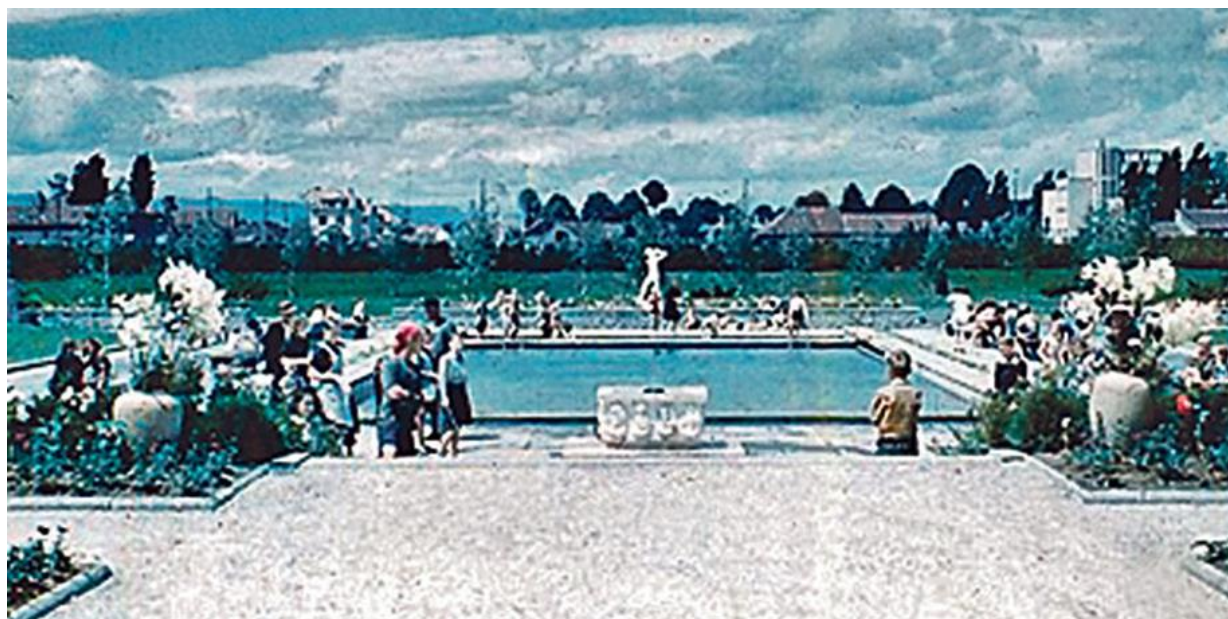
Dječji bazen nije u funkciji već više od 50 godina, a zatvoren je kao i većina ranije spomenutih bazena ponajviše iz higijenskih razloga jer su postala vrlo brzo mjesta širenja zaraza.

Slika 5.2.1 Bazen u Parku Zvonka Špišića
izvor: Matica hrvatska. <https://www.matica.hr/vijenac/736/djecji-javni-bazen-u-radnickom-naselju-33164/> - pristup 1.8.2024.

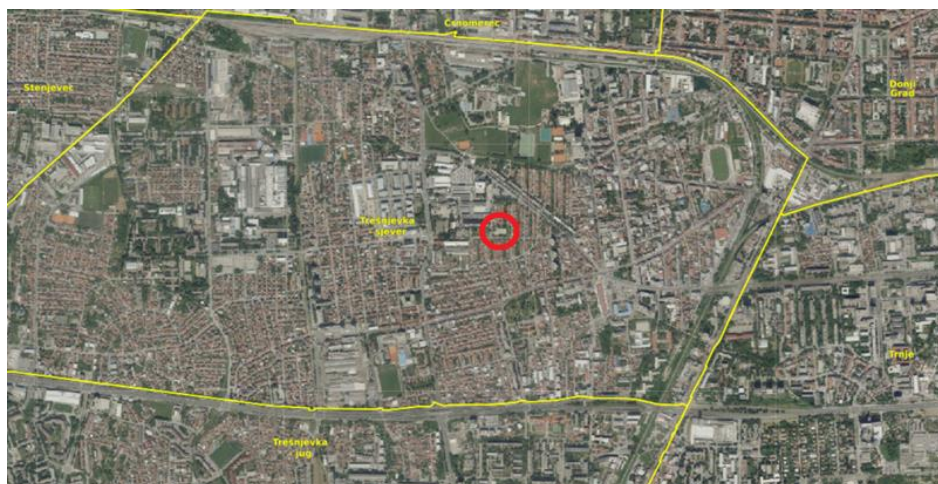
Slika 5.2.2 Bazen s natpisom na kojem je pisalo da je djeci "s priljepčevim bolestima" ulaz zabranjen
izvor: Pogledaj.to. <https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/> - pristup 1.8.2024.

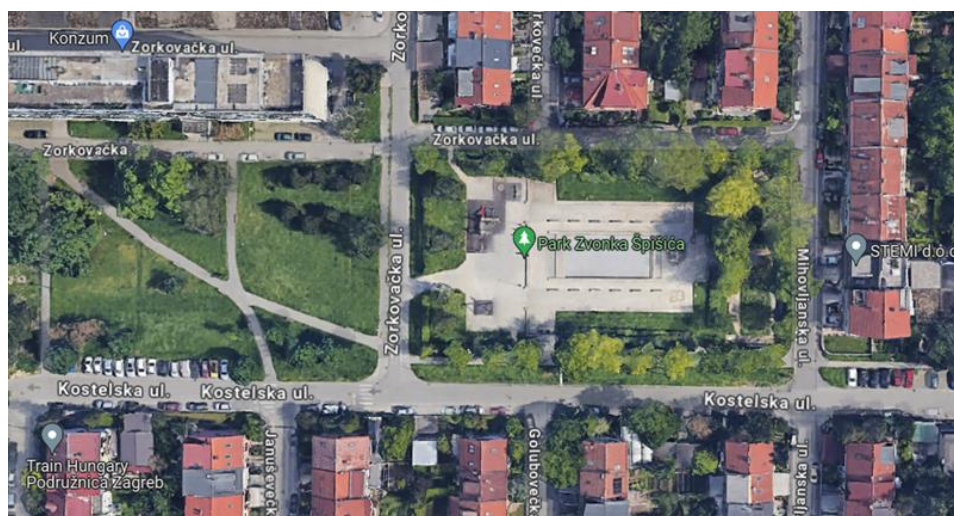
Slika 5.2.3 Prikaz bazena s hortikulturnim rješenjem
izvor: Mapiranje Trešnjevke. <https://mapiranje-tresnjevke.com/kvartovi/stara-tresnjevka/park-kostelska/> - pristup 1.8.2024.

6. Urbanistička situacija

Park Zvonka Špišića smješten je u zapadnom dijelu Grada Zagreba, odnosno u gradskoj četvrti Trešnjevka – sjever, a od četvrti u blizini okružuju ga Črnomerec sa sjeverne strane, Stenjevec na istoku, Donji grad na sjeveroistoku, Trnje na jugoistoku te Trešnjevka – jug na jugu (Slika 6.1.). Park se nalazi u središtu četvrti, istočno od Selske ceste koja četvrt dijeli na istočni i zapadni dio. Površina parka proteže se s zapada na istok te je park podijeljen na dva dijela Zorkovačkom ulicom, na istočnom dijelu kako je već spomenuto nalazi se dječji park koji je glavna tema ovoga rada. Prema katastarskom planu istočni dio (predmet rada) nalazi se na katastarskoj čestici 1845 i zauzima površinu od 3629 m². Rubovi parka definirani su prometnicama koje ga okružuju, Zorkovačkom ulicom na sjeveru i zapadu, Mihovljanskom ulicom na istoku i Kostelskom ulicom na jugu. (Slika 6.2.)

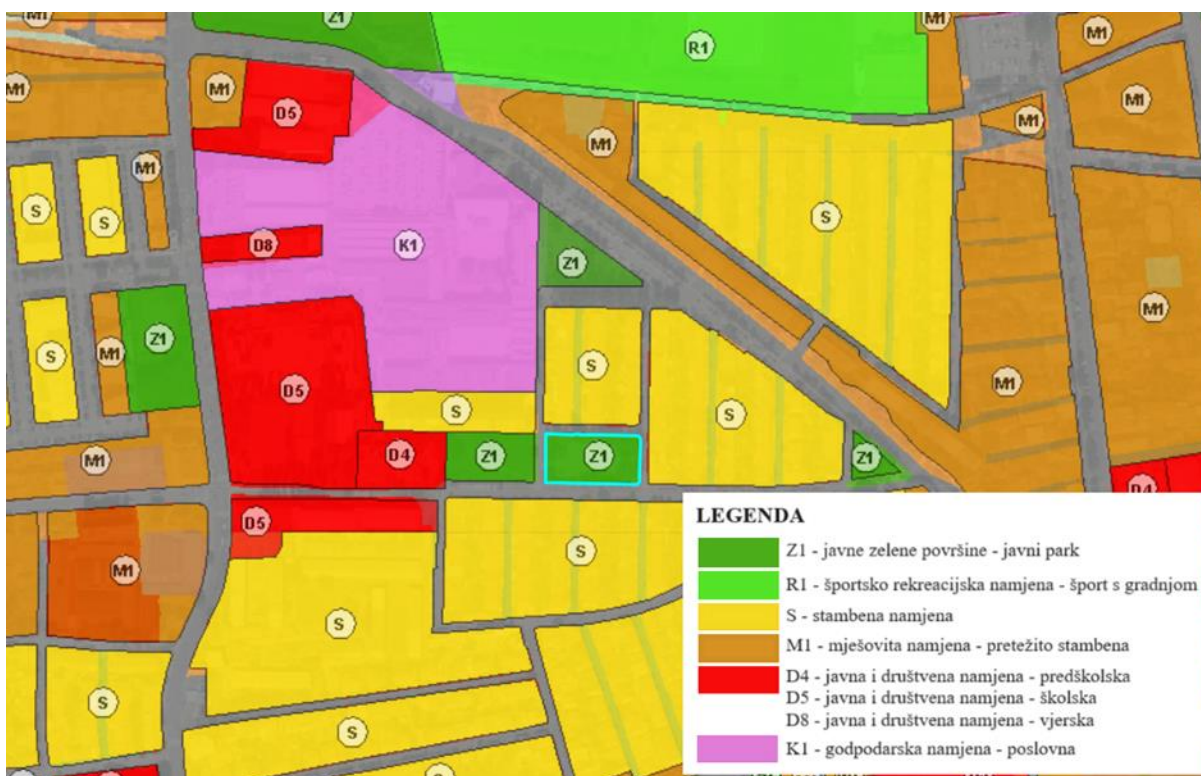

Slika 5.2.1 Širi prostorni kontekst
izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka

Slika 5.2.2 Uži prostorni kontekst
izvor: GoogleMaps. <https://www.google.com/maps/@45.8015419,15.9477036,222m/data=!3m1!1e3?entry=ttu>

Prema Generalnom Urbanističkom Planu Grada Zagreba zelena površina Parka Zvonka Špišića označena je oznakom Z1 čime je karakterizirana kao javna zelena površina – javni park. Također na planu (Slika 6.3.) vidimo da park okružuju površine raznih namjena. U neposrednoj blizini nalaze se površine stambene namjene, kako je prvotno bilo i zamišljeno prema planu arhitekta Strižića. Zapadni dio zelene površine dodiruje se s površinom predškolske namjene pod oznakom D4 koja ukazuje na Dječji vrtić Bajka, istočno od dječjeg vrtića pod oznakom D5 nalazi se Osnovna škola Augusta Šenoae, koja je već bila spomenuta ranije u radu kao ustanova koja je među prvima sadržavala dječji bazen. Južno od vrtića i osnovne škole nalazi se još jedna površina pod oznakom D5 na kojoj se nalaze Pučko otvoreno učilište Petar Zrinski, Privatna gimnazija i ekonomska škola i Sportska gimnazija. Sjeverozapadno od parka proteže se i površina gospodarske namjene pod oznakom K1 te se na njoj danas nalaze kompanija Ericsson Nikola Tesla kao i RTL Hrvatska. Unutar ove površine smještena je i Župa sv. Marka Križevčanina pod oznakom D8 koja također s ostalim oznakama pod slovo D spada pod javnu i društvenu namjenu. Površina gospodarske namjene graniči s još jednom površinom školske namjene na kojoj je smještena Elektrostrojarska obrtnička škola. U blizini parka nalazi se nekoliko javnim zelenih površina, a na sjeveru se nalazi i površina športsko rekreacijske namjene. Okolicu parka čine i površine mješovite namjene koje su na ovom području pretežito stambene namjene.

Slika 5.2.3 GUP namjene prostora
 izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka

6.1. Inventarizacija prometa

Park okružuju tri jedne od glavnih prometnica na Trešnjevci (Slika 7.1.). Na južnoj strani proteže se Ozaljska ulica koja se sa zapadne strane spaja sa Selskom cestom. Selska se proteže u smjeru sjever - jug te se na sjeveru spaja sa Krapinskom cestom koja se proteže jugoistočno prema Ozaljskoj cesti čime ove tri ceste rade trokut unutar kojeg je smješten park. Unutrašnjost četvrti koju okružuju je dosta miran te prometnice koje su inače većeg intenziteta ne umanjuju mir koji vlada u četvrti. Do parka se može doći s nekoliko sporednih ulica koje su na slici označene plavom bojom. S Krapinskom cestom spaja se Kostelska ulica koja vodi direktno do parka i dolazi do njegove južne strane i južnog ulaza. Na nju se spajaju Zvečajka ulica te Jankomirska ulica koje posebnom regulacijom prometa dovode do Okičke ulice koja dalje vodi na Ozaljsku cestu te se time ukazuje kako se do parka može doći na dva načina s glavnih prometnica. Unutar glavnih prometnica, a ponegdje i sporednih nalaze se razne sabirne ceste koje vode do kuća. Ulice imaju posebnu regulaciju prometa kako bi se izbjegle gužve i razne nezgode pošto njihova širina nije velika.

Slika 6.1.1 Promet šireg prostornog konteksta

Što se tiče ranije spomenute regulacije prometa na Slici 7.2. prikazano je kako je usmjereno kretanje automobila unutar četvrti kako ne bi došlo do već spomenutih gužvi. Većina ulica je jednosmjerna te je nekoliko glavnih koje su dvosmjerne i koje vode kroz ovaj dio naselja. Već spomenute Kostelska i Zvečajska ulica su dvosmjerne te se na njih spajaju jednosmjerne ulice koje imaju naizmjenična usmjerenja. Na Kostelsu se spaja Zorkovačka ulica koja je također dvosmjerna te se nalazi sa zapadne strane parka te je to ulica koja cijelu zelenu površinu dijeli na dva dijela. Sjeverno od parka također se proteže Zorkovačka ulica koja je isto dvosmjerna unatoč tome što kroz ulicu može proći samo jedan automobil, a sa strane kuća su parkirani drugi automobili. Na istočnoj strani proteže se Mihovljanska ulica koja je jednosmjerna te je usmjerena prema Kostelskoj ulici. Oko parka nema dovoljno nogostupa što je ujedno i odlika ovog dijela grada. Šetajući pored parka uočeno je kako se jedan nogostup nalazi na južnoj strani parka. On se proteže sa istoka prema zapadu te se nadovezuje na nogostup nasuprot Zorkovačke ulice (zapadna strana parka) koji se proteže na sjever. S istočne strane parka nalazi se još jedan nogostup koji se nalazi na istočnoj strani Mihovljanske ulice, no taj nogostup uglavnom služi za parkiranje automobila stanovnika kuća u blizini. Na južnoj strani Kostelske ulice proteže se nogostup po cijeloj dužini, no on kao i većina služi za parkiranje automobila. Na ovom potezu ima nekoliko lokacija s naznačenim parkirnim mjestima, no s obzirom na količinu stanovnika nedovoljno. Pješačkih prijelaza ima samo par (označeno crvenom bojom na slici), te promatrajući intenzitet ovih ulica količina prijelaza nije toliko upitna, ali je poželjno uvesti još nekoliko u blizini ulaza u park.

Slika 6.1.2 Promet užeg prostornog konteksta

6.2. Inventarizacija izgrađenosti

Park je smješten u stambenom naselju i spada u zeleni potez koji se proteže središtem ovog dijela naselja. U okolici se nalazi još nekoliko zelenih površina, ali uglavnom prevladavaju građevinski objekti. Kako navode Stanić i Buzov (2014.) prostori parkova doprinose kvaliteti života cijele zajednice, a kao značajna odrednica toga je kvaliteta životnog prostora. Parkovi ne doprinose samo okolišu već i socijalnim, ekonomskim, kulturnim, vizualnim i komercijalnim aspektima za razvoj samog grada. Stoga ove preostale zelene površine bi bilo dobro urediti i na neki način zaštititi od demoliranja i prenamjene u građevinske površine.

Slika 6.2.1 Izgrađenost u širem prostornom kontekstu
izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka

6.3. Inventarizacija sadržaja

Položaj parka ukazuje kako se u njegovoj okolini i neposrednoj blizini nalazi mnoštvo sadržaja (slika 6.3.1.). Na svega stotinjak metara od parka nalaze se Konzum i Caffè bar R. Kako je već ranije rečeno park ulazi pod produžetak zelene površine koja se nastavlja na Dječji vrtić Bajka. Područje na kojem se nalazi vrtić ima i obrazovnu ulogu jer su se na njemu smjestile Osnovna škola Augusta Šenoae te sjeverno od nje Elektrostrojarska obrtnička škola. Južno od škole uz Selsku cestu smješten je kompleks škola pod koje spadaju Pučko otvoreno učilište Petar Zrinski, Privatna gimnazija i ekonomska škola Katarina Zrinski te Sportska gimnazija. U blizini škola na jugu unutar stambenih zgrada nalazi se Park Zvečajska, a još malo južnije u produžetku Selske ceste smještena je benzinska postaja Ina Selska. Prolazeći Ozaljskom cestom na južnoj strani gotovo ispod Parka Zvonka Špišića, smješten je Park Stara Trešnjevka predstavljajući treću od četiri zelenih površina na ovom dijelu naselja, što pozitivno utječe veliki postotak izgrađenosti. U blizini se prostire i Tržnica Trešnjevka te sjeveroistočno od nje još jedan Konzum. Krapinskom cestom se opet može doći do parka, a na putu se nalazi nekoliko kafića s istočne strane ulice. Produžetkom po Krapinskoj dolazi se do poslovne zone koja se nalazi sjeverno od parka i povezana je s njim preko nekoliko ulica. Na njoj je smještena kompanija Ericsson Nikola Tesla kao i RTL Hrvatska. Pored poslovne zone, dijagonalno od parka nalazi se Župa sv. Marka Križevčanina te ljudi nakon mise mogu svratiti u Park, ako se ne odluče za Park Kate Šoljić koji se nalazi preko puta Župe.

Slika 6.3.1 Prikaz sadržaja u okolini parka

6.4. Inventarizacija vegetacije

Vegetaciju parka čine travnata površine uz rubove parka na kojima se nalaze i potezi grmlja, drvoređi i pojedinačna stabla te biljne gredice u intimnom prostoru parka. Sa sjeverne, istočne i južne strane parka uz vanjske rubove posađeni su dvoređi vrste *Acer saccharinum* koji tvore vizualne barijere prema parku. Također drvoređi ove vrste su posađeni na granici između intimnog prostora parka i prostora s bazenom. U središnjem dijelu na sjeveru i jugu posađeni su novi drvoređi ove vrste koji će u budućnosti tvoriti dodatni hlad kojeg trenutno i nema baš u središtu. Na dijelu dječjeg igrališta uz zapadni rub parka nalazi se nekoliko stabala vrste *Betula pendula*, te su na raznim mjestima unutar samoga igrališta posađena nova stabala vrste *Acer Campastre* u svrhu budućeg hlada na igralištu. Sveukupno park sadrži 50 komada stabala spomenute tri vrste. S obzirom na sadašnje stanje parka količina vegetacije koja se odnosi na stabla je zadovoljavajuća, a kasnije u radu obraditi će se grmlje i živa prirodna ograda.

Slika 6.4.1 Prikaz vegetacije parka
izvor: gis.zrinjevac.hr. <https://gis.zrinjevac.hr/> - pristup 09.08.2024.

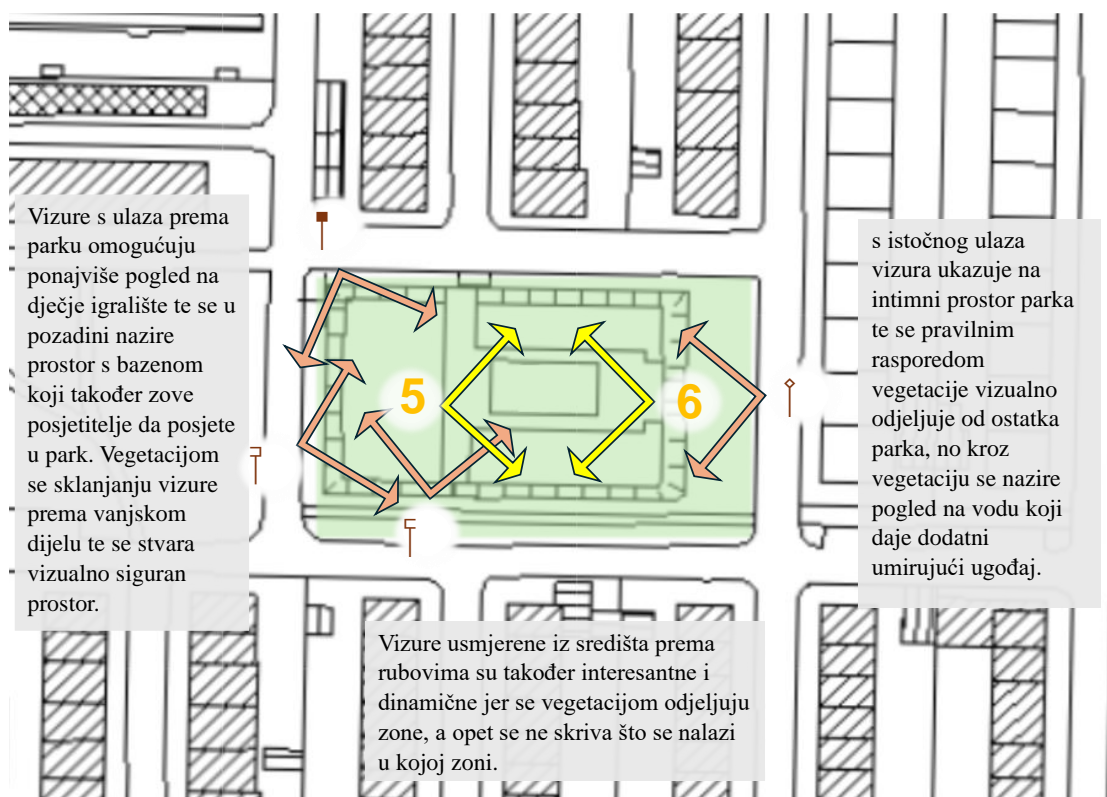
7. Prostorne analize

Za potrebe izrade idejnog rješenja izrađene su prostorne analize u kojima su analizirane vizure, pješačke komunikacije i ulazi, rubovi te postojeći sadržaj u parku. Ustanovljene su potrebe parka, vizualne kvalitete prostora te zone/sadržaj koji je potrebno izmijeniti za buduću uporabu.

7.1. Analiza vizura

Na osnovu terenskog istraživanja i prikupljene fotodokumentacije izvršena je analiza vizura (slike 7.1.1. – 7.1.15.). Ustanovljeni su problemi koje treba uvažiti u daljnjem oblikovanju kao i vizualni potencijali.

Park Zvonka Špišića prostire se na dvije razine. Dječje igralište i središnji dio različite su visine u odnosu na intimni prostor parka. Razlika je u svega metar, a ona određenim dijelovima parka pruža kvalitetne i zanimljive vizure. Prilikom oblikovanja središnjeg dijela parka sadržaje treba pravilno orijentirati te očuvati i naglasiti vizure (5 i 6) prema istoku i zapadu. Postojećom vegetacijom vizualno su ostvarene barijere između zona te je stvorena dinamika prostora koju je potrebno očuvati.

Slika 7.1.1 Analiza vizura prema parku

Slika 7.1.2 Vizura 1

Slika 7.1.3 Vizura 2

Slika 7.1.4 Vizura 3

Slika 7.1.5 Vizura 4

Slika 7.1.6 Vizura 5

Slika 7.1.7 Vizura 6

Kako je već spomenuto, park je oblikovan na dvije visine te su na vanjskom sjevernom i južnom rubu smješteni manji vidikovci (slika 7.1.8). Kako su pogledi na prostor parka s prometnica vizualno zaklonjeni vegetacijom, vidikovci omogućuju upravo poglede na cijeli park. Vizure su dinamične i zanimljive te bi se dodavanjem klupa na vidikovce stvorio prostor u kojem bi se moglo duže zadržati s pogledom na park i ponajviše vodenu površinu koja će se oblikovati.

Slika 7.1.8 Analiza vizura s vidikovca

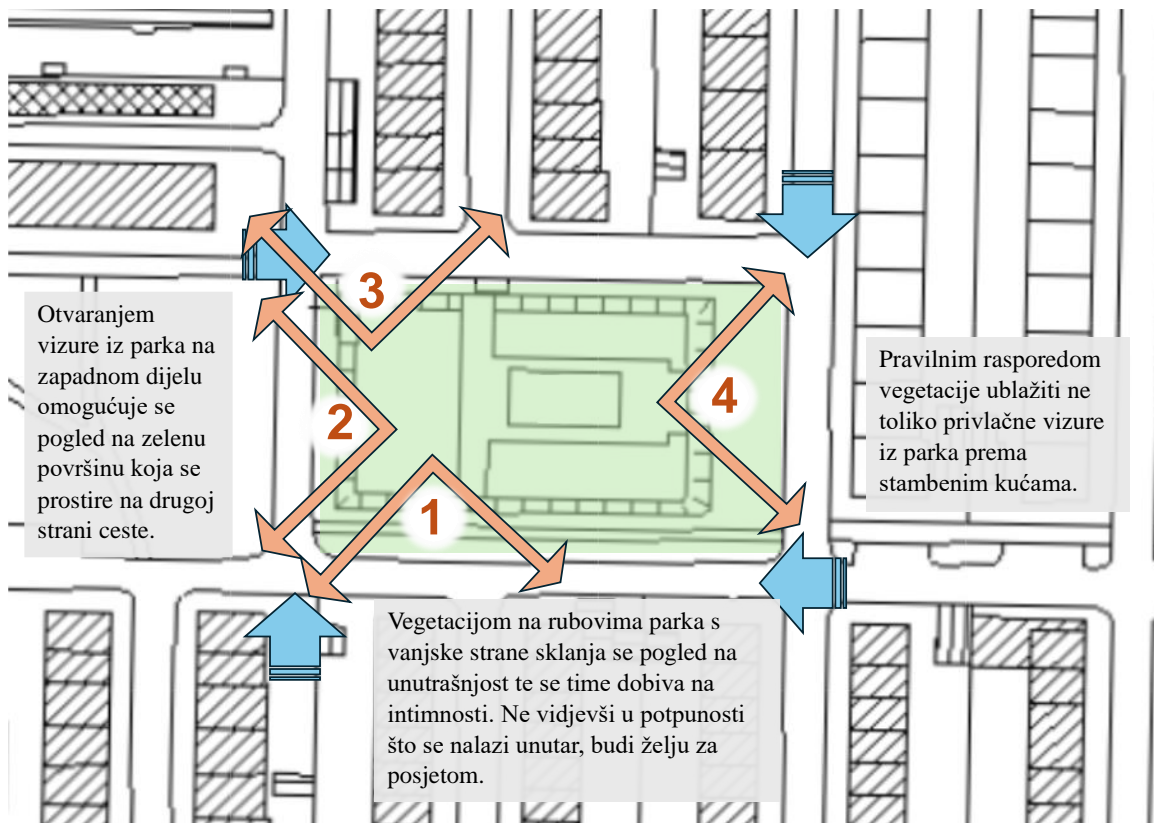

Slika 7.1.9 Vizura 1

Slika 7.1.10 Vizura 2

U pozadini vizura iz parka dominiraju stambene kuće koje se nalaze oko parka. Ne atraktivne vizure su zaklonjene drvoredima dok je mjestimično potrebno dodatno zaklanjanje biljnim materijalom. Vizuru iz parka u smjeru zapad oblikovanjem i rasporedom vegetacije djelomično otvoriti kako bi se park vizualno povezao s zelenom površinom koja se nalazi na drugoj strani ceste. Vizure s nižeg dijela parka su plitke te se vegetacijom uz ogradu zaklanjaju pogledi na cestu i vizualno ne atraktivne prostorne sadržaje.

Slika 7.1.11 Analiza vizura izvan parka

Slika 7.1.12 vizura 1

Slika 7.1.13 Vizura 2

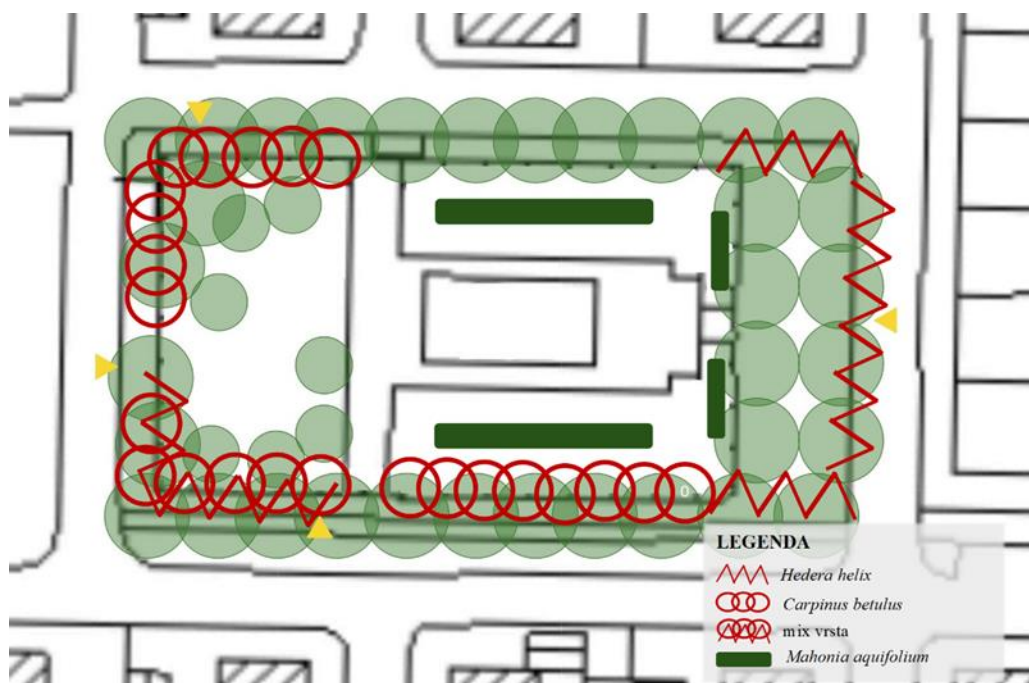
Slika 7.1.14 Vizura 3

Slika 7.1.15 Vizura 4

7.2. Analiza rubova

Park je ograđen sa svih strana zelenom željeznom ogradom. Veći dio sačinjava i živa ograda koju krasi vrste *Hedera helix* i *Carpinus betulus*. Iako je *Carpinus betulus* spada pod listopadno stablo pogodan je i za živice od 1 do 3 metra. Za popunu u ogradi potrebno je češće orezivanje, ali iako je listopadno stablo njegovo lišće ne opada preko zime već u potpunosti izgubi zelenu boju. Na područjima gdje ogradu u potpunosti ne čini zelena ograda, stvorena je vizualna ograda grmljem vrste *Mahonia aquifolium* (slika 7.2) koju bi u novom oblikovanju bilo dobro zadržati. Potrebno je definirati trenutno nedefinirane rubove na prostoru parka jer bi se time omogućio ugodniji i intimniji boravak unutar parka.

Slika 7.2.1 Analiza rubova

Slika 7.2.2. *Hedera Helix*

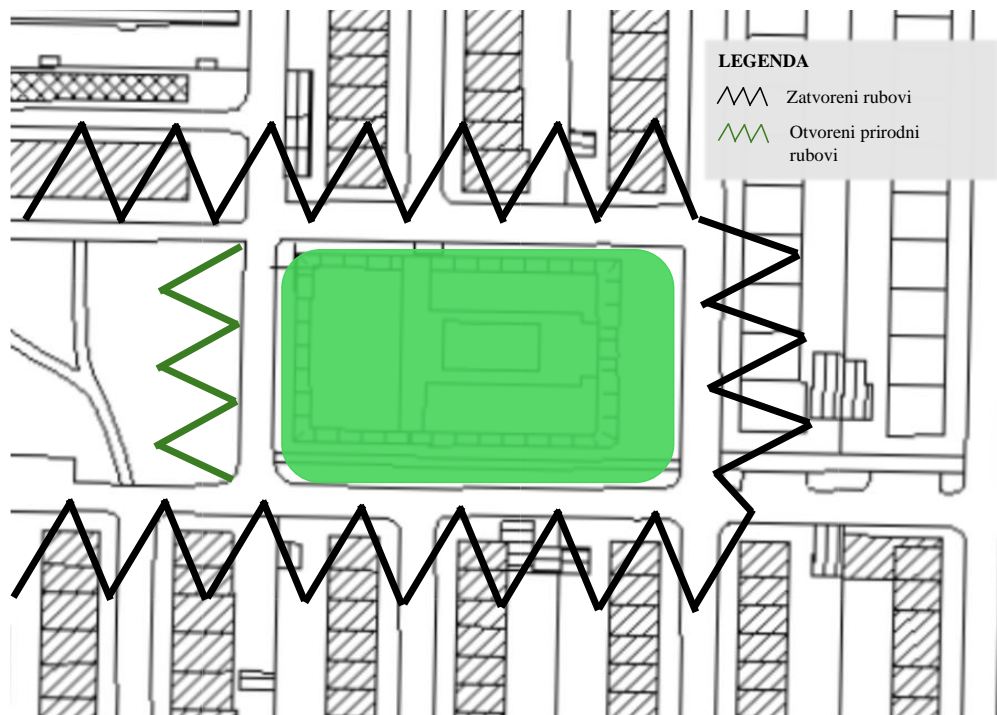

Slika 7.2.3. *Carpinus betulus*

Slika 7.2.4. *Mahonia aquifolium*

Van granica, park sa sjeverne, istočne i južne strane okružuju stambene kuće, odnosno kuće u nizu. Kuće su uglavnom dvokatnice ili trokatnice. Iako park okružuju kuće, pretpostavlja se kako će okolne ulice biti prometne zbog stanovnika, a posebnom regulacijom prometa promet je donekle osiguran i ne predstavlja veliku opasnost za park. Visoki rub, koji čine zgrade, parku daje privatnost i samozatajnost te intrigira posjetioce da ga posjete jer se park ne vidi s drugih lokacija u naselju. Zapadni rub čini nastavak parka tj. zapadni dio cjelokupne zelene površine čiji je istočni dio predmet rada. Otvorenom zelenom površinom park može dati dojam otvorenosti prema tom dijelu naselja.

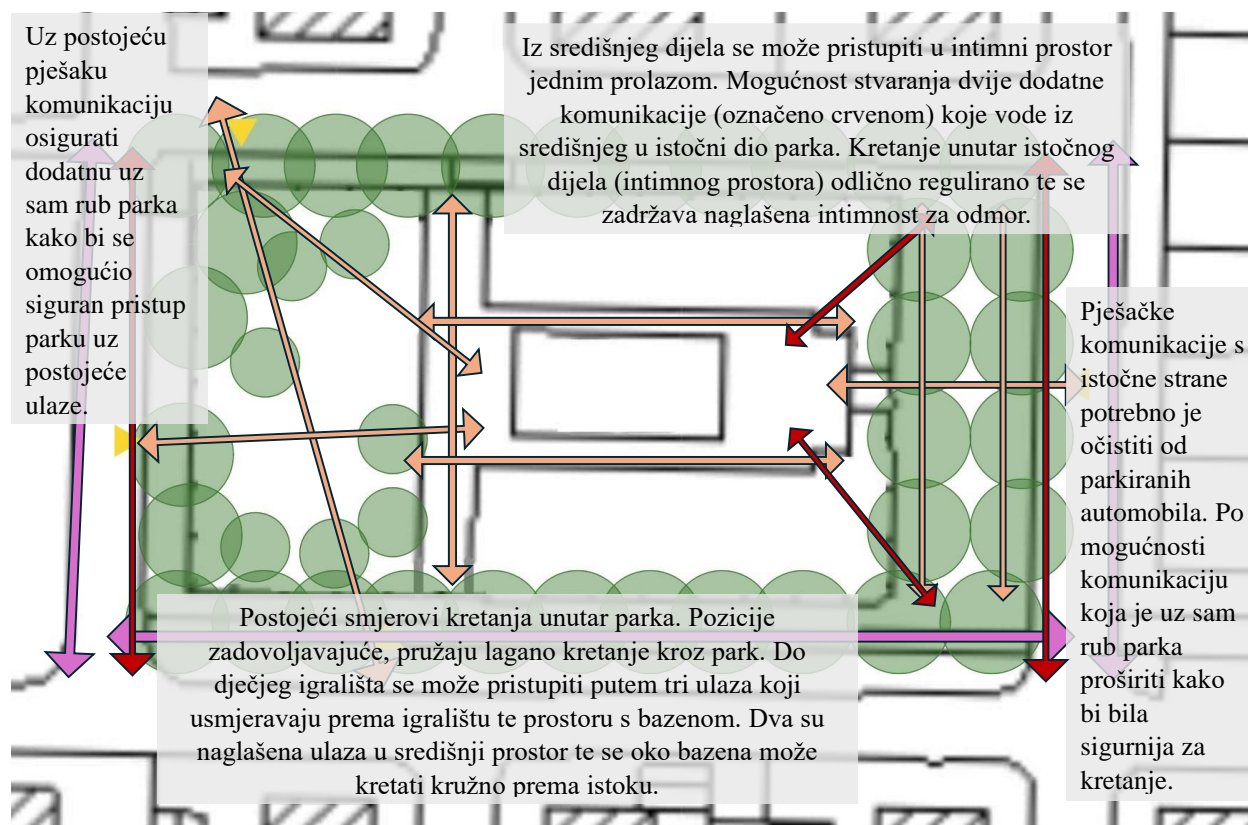
Slika 7.2.2 Analiza rubova - arhitektonski okvir

Slika 7.2.3 3D prikaz rubova parka
izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka

7.3. Analiza pješačkih komunikacija i ulaza

Inventarizacijom prostora utvrđeni su potencijali i ograničenja u oblikovanju pješačkih komunikacija. Postojeće komunikacije zadovoljavaju potrebe uzimajući u obzir sadašnji raspored i položaj ulaza u park. Prilikom terenskog istraživanja utvrđeno je kako postoje pješačke komunikacije, nogostupi, na istoku i jugu koje vode direktno do ulaza u park. Iako prometnice oko parka nisu velikog intenziteta mogućnost stvaranja novih komunikacija uz park na zapadnoj i sjevernoj strani omogućile bi dodatnu sigurnost. Ulazi su većinom postavljeni na zoni dječjeg igrališta. Sjeverni i južni ulaz svojim pozicijama stvaraju dijagonalnu komunikaciju kroz igralište koja može skratiti put i ubrzati kretanje između dvije ulice. Njihovu lokaciju nije potrebno mijenjati. Ulaz sa zapadne strane pomaknuti prema sredini čime bi se stvorila bolje vizura prema zelenoj površini, što je spomenuto u ranijem poglavlju. Promjenom pozicije fokus bi se s dječjeg igrališta pomaknuo i na bazen koji bi se nazirao u pozadini, a i postojeća parkovna skulptura bi se stavila u središte fokusa. Istočni ulaz odgovara potrebama intimnog prostora i njegovog unutarnjeg oblikovanja. Iz intimnog prostora u ostatak parka se može doći jednom stazom koja se prostire od ulaza. Unutar intimnog dijela parka omogućeno je kretanje kroz cijeli dio. Stvaranja dodatnih staza na predloženom mjestu (slika 7.3. – crvene strjelice) omogućio bi se dodatni pristup intimnom dijelu te se ne bi remetio mir korisnika.

Slika 7.3.1 Analiza pješačkih komunikacija i ulaza

7.4. Analiza postojećeg sadržaja u parku

U sklopu izrade analiza, analiziran je i postojeći sadržaj u parku. Analize se odnose na položaje i stanje klupa, rasvjeta i koševa za smeće. Analizama će se utvrditi postoje li potrebe za njihovom zamjenom, promjenom položaja ili dodavanjem većeg broja.

7.4.1. Klupe

Svaka zona parka ima drugačiju vrstu klupa. Dječje igralište je zadnje renovirano te sadrži najnovije i najočuvanije klupe. U ovoj zoni su smještene samo nekoliko klupa te je potrebno dodati još nekoliko kako bi se roditeljima, a i djeci pružilo mjesto odmora i mjesto s kojeg mogu roditelji paziti na djecu. Klupe u središnjoj zoni smještene su pored nekadašnje vodene površine. Poredane su duž cijele dužine površine kao i sa svake strane ulaza prema intimnom prostoru parka. Broj klupa s obzirom na sadašnje oblikovanje na ovom dijelu je zadovoljavajući, ali je potrebna hitna intervencija i zamjena klupa jer su postojeće u raspadnom stanju. Kako bi se spriječile moguće ozljede na neispravnoj opremi. Na slici 7.4.1.1. prikazana je jedna od polomljenih klupa na kojoj je vidljivo da je klupa već nekom prilikom bila obnovljena, no daljnjom uporabom je došlo do ponovnog devastiranja. Ukazom na ovakvo stanje potrebno je zamijeniti sve klupe na ovom dijelu parka.

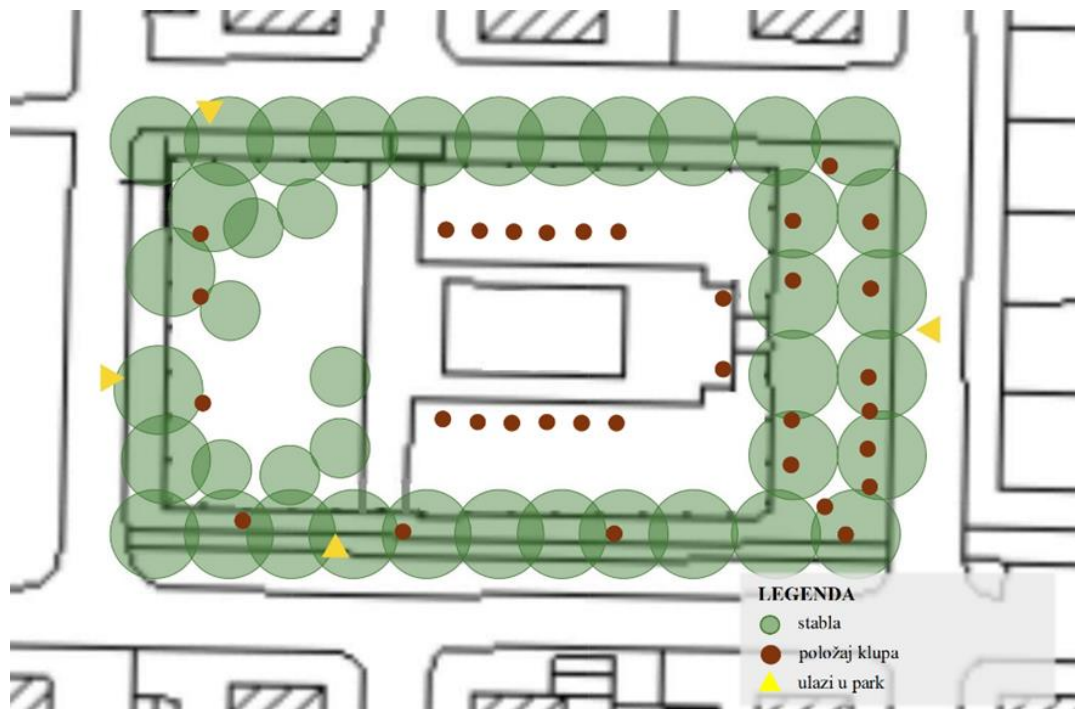
Slika 7.4.1 Polomljena klupa središnjeg dijela parka

Slika 7.4.2 Klupa intimnog dijela parka

Klupa (Slika 7.4.1.2.) u intimnom dijelu parka su u relativno dobrom stanju. Broj klupa je zadovoljavajući, no pošto je cijela zona oblikovana prema simetriji, bilo bi poželjno i klupe rasporediti po istoj logici oblikovanja.

Prilikom izrade idejnog rješenja parka raspored i broj klupa će se odrediti s obzirom na dobiveno oblikovanje. Ukloniti će se sve klupe kako bi se postavile iste vrste u svim dijelovima parka. S tom idejom trebati će postaviti klupe koje odgovarati zahtjevima i funkciji svakog dijela parka.

Slika 7.4.3 Položaja klupa

7.4.2. Rasvjeta

Analiziranjem položaja rasvjete utvrđeno je kako su položaji rasvjete u središnjem i intimnom dijelu zadovoljavajući. U intimnom dijelu rasvjeta je postavljena na ulazu te u svakom kutu prostora. U središnjem dijelu rasvjeta prati oblikovanje nekadašnje vodene površine te je smještena i na ulaz u intimnu prostor. Kod dječjeg igrališta dodati rasvjetu u blizini svakog ulaza kako ne bi bili u mraku. Kod izrade idejnog rješenja rasvjete će pratiti oblikovanje te će se pokušati zadržati postojeći položaji.

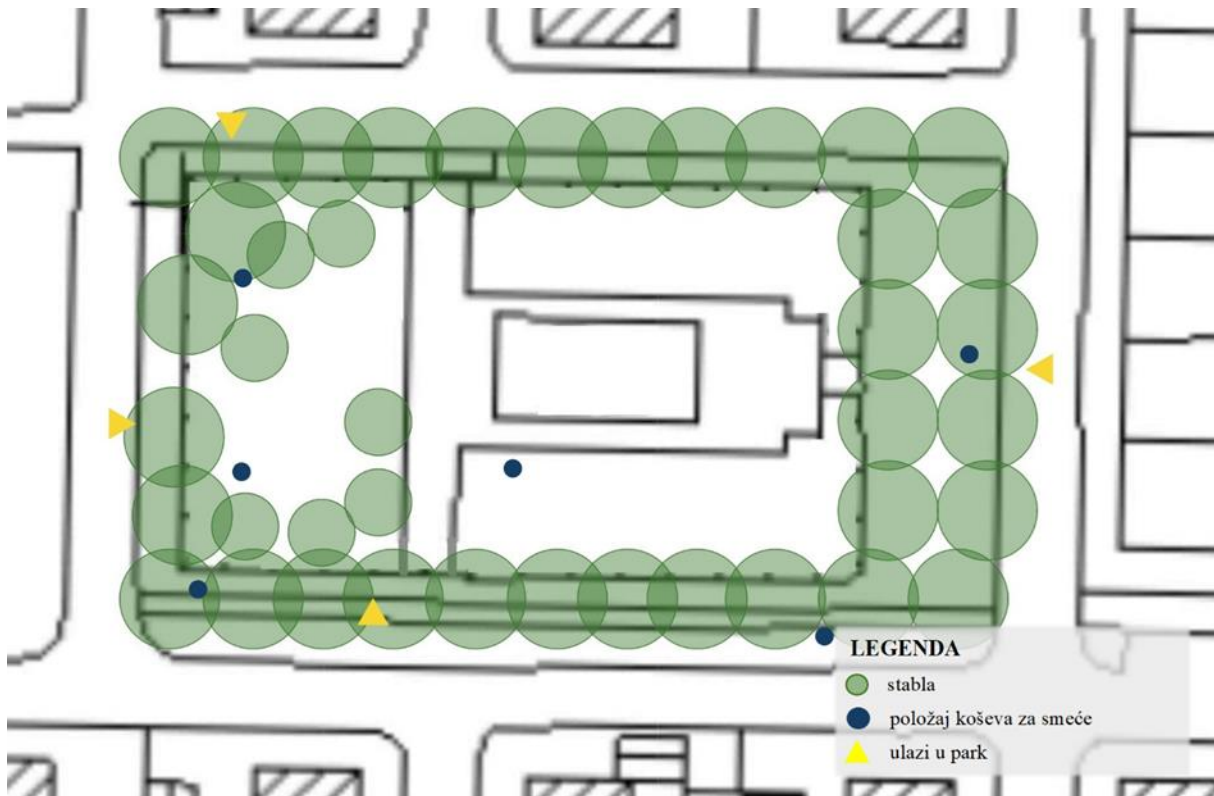
Slika 7.4.4 Rasvjeta

Slika 7.4.5 Položaj rasvjete

7.4.3. Koševi za smeće

Analizom je utvrđeno kako nema dovoljno koševa za smeće u parku te je potrebno dodavanje novih. U izradi idejnog rješenja računat će se na veći broj i odabrat će se povoljne lokacije za njih. Ponajviše su potrebni u blizini dječjeg igrališta kao i u intimnom dijelu parka.

Slika 7.4.6 Položaj koševa za smeće

8. Idejno rješenje

Na istraženim primjerima u trećem poglavlju predstavljeno je na koje načine se vodeni elementi mogu integrirati u prostor. Na primjeru Hamstead Heath-a prikazan je spoj prirodnih elemenata, posebno vodenih površina i urbanih potreba. Intimnost prostora i raznolikost vizura koje povezuju prirodno okruženje s gradskom funkcionalnošću. Upravo ova logika oblikovanja može se primijeniti i u oblikovanju idejnog rješenja parka Zvonka Špišića. Slično tome Kenrokuen Garden pokazuje kako se vodeni element i asimetrično oblikovanje koriste za stvaranje organski prostora koji reflektiraju prirodne vizure i pružaju jedinstveni doživljaj u prostoru. Shodno tome pri oblikovanju parka vodena površina i vegetacija igrati će ključnu ulogu u dinamici oblikovanja prostora. Primjeri Parc de la Ciutadella i Peterhof Gardens naglašavaju upotrebu vode koja služi kao prostorno središte za okupljanje posjetitelja i dinamično oblikuje prostor omogućujući različite doživljaje kroz interakciju vodom. Tomč logikom oblikovanje će vodenu površinu postaviti centralno i povezati s različitim funkcijama parka, čime bi se omogućilo dječje igranje uz vodu i stvorilo se novo središte za okupljanje posjetitelja. Svi primjeri pružaju vizure koje stvaraju osjećaj povezanosti s prirodom i urbanim prostorom te na temelju toga vodena površina može djelovati kao vizualna i prostorna poveznica između različitih zona kako u parku tako i van njega.

U četvrtom poglavlju naglašava se povijesna važnost vodenih površina u hrvatskim parkovima, ali i razlozi za njihov nestanak. U Parku Zvonka Špišića obnova vodene površine je ključna komponenta za revitalizaciju prostora. Njeno uključivanje ne samo da će obnoviti povijesnu funkciju prostora već će i povećati njegova atraktivnost. Istraživanjem primjera razumije se važnost vode u javnim prostorima te bi se uvođenjem suvremenih rješenja za održavanje i funkcionalnost vodne površine u parku doprinijelo poboljšanje njegove kvalitete.

8.1. Problemi i ciljevi

Na osnovi inventarizacija i analiza prostora te provedenog istraživanja definirani su problemi i ciljevi.

PROBLEMI:

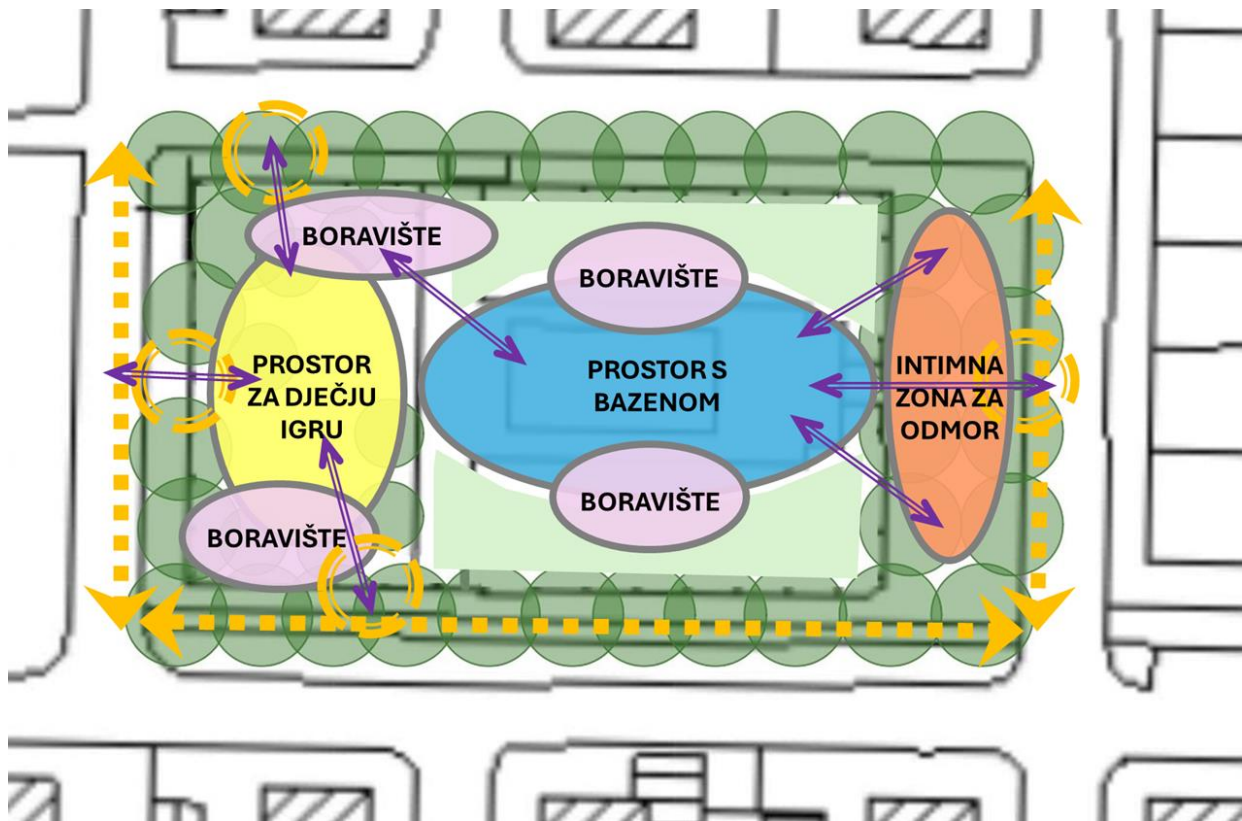
- Napuštena vodena površina
- Nepovezanost prostora
- Dio postojeće vegetacije je neplansko
- Nedostatak sadržaja unutar parka
- Nedostatak boravišnih prostora struktura
- Nesiguran postojeći sadržaj
- Nesigurni ulasci u park
- Nedostatak pješačkih komunikacija izvan parka

CILJEVI:

- Prostor krajobrazno oblikovati tako da zanimljiv ponajviše za djecu
- Stvoriti funkcionalnu i povezanu prostornu cjelinu
- Osigurati sigurnije ulaze
- Oblikovanjem stvoriti vodenu površinu koja će odgovarati prostoru
- Osigurati boravišne prostore kao i prostore za dječju igru
- Zadržati i oblikovati postojeću vegetaciju
- Učiniti prostor i vodeni element sigurnim
- Stvoriti vizure koje prostor čine zanimljivim
- Oblikovati park koji zadovoljava potrebe svih dobnih skupina

8.2. Zoning

Raspored sadržaja unutar Park Zvonka Špišića definiram je blagim nagibom terena i položajem nekadašnjeg vodenog elementa. Položaj dječjeg igrališta je jednak kao i do sada, no zahtjeva proširenje površine kao i razmještaj ostalog sadržaja. Smješteno je na zapadnom rubu ili trećini parka. Oko njega se smještaju i boravišne strukture koje su mjestimično raspoređene i po cijelom parku. Uglavnom su slobodnog načina boravka što zahtjeva veću količinu sjedećih mjesta s obzirom na veličinu parka. Središnji dio ili sredinu parka i dalje će činiti vodena površina koja bi bila u blizini dječjeg igrališta kako bi djeca u svoju igru mogli ukomponirati i vodu. Intimna zona nalazi se na istočnom dijelu parka te je smještena na terenu koji nije u padini. Zadržao bi se karakter intime te bi se oblikovanje nadovezivalo na oblikovanje ostatka parka. Postojeća vegetacija bi se nastojala zadržati te bi se park oblikovao prema položaju vegetacije i obratno.

Slika 8.2.1 Zoning

8.3. Koncepti

Krajobraznom oblikovanju parka pristupilo se s dobivenim informacijama iz analiza koje su definirane u ciljevima te zoningu sadržaja. Sadržaj je sлагan kroz različite oblikovne kompozicije koristeći linijske i točkaste elemente. Koncepti se oblikovno razlikuju načinom na koji je prostor artikuliran, smještajem pojedinog sadržaja i smještajem komunikacija. U sva tri elementa prisutan je plošni prikaz zona koje čine okosnicu koncepta uz linijske komunikacije. Oblikovna osnova prvog i drugog koncepta je geometrija dok se pri trećem konceptu pristupilo slobodnim organskim oblikovanjem.

Drugi koncept je odabran za daljnju razradu idejnog rješenja jer oblikovno zadovoljava potrebe prostora bez devastacije vegetacije. Staze prate oblikovanje, a sadržaji su smješteni u dobrim međusobnim odnosima.

Slika 8.3.1 Umanjeni prikaz - Koncept 1

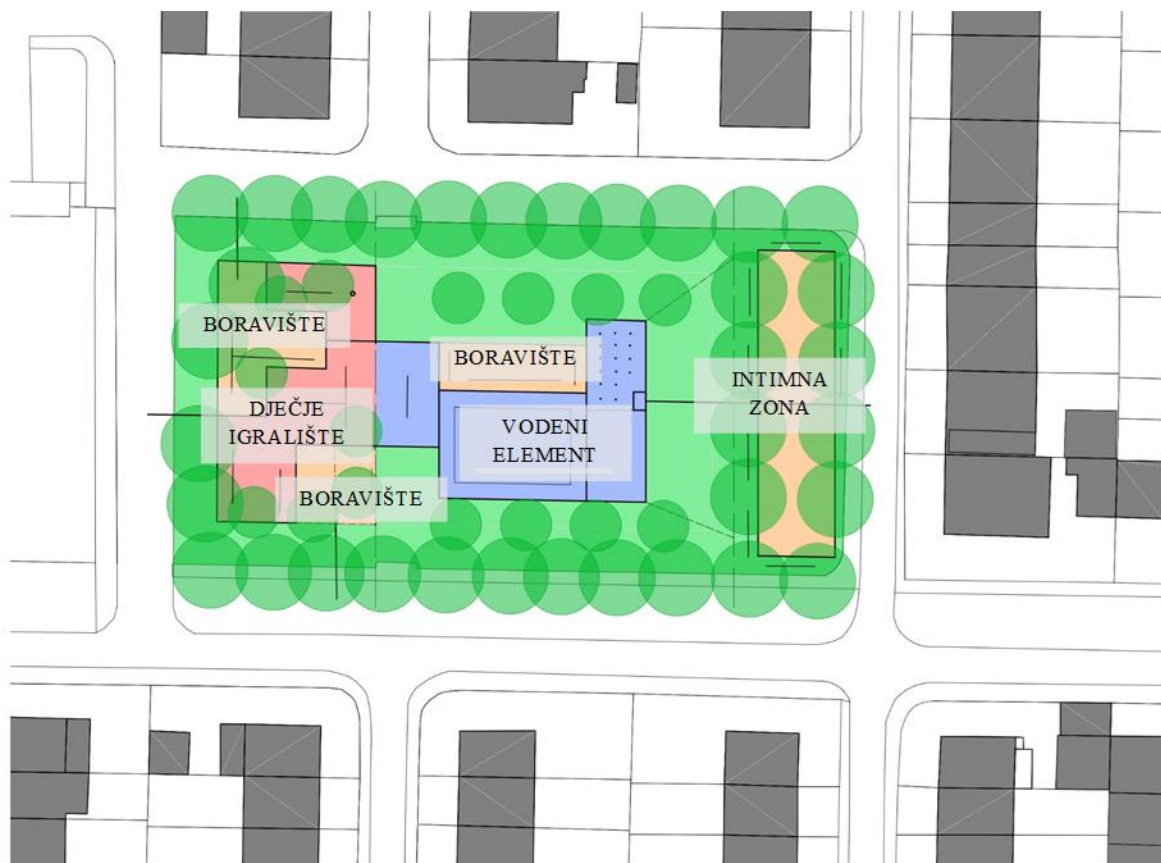
Slika 8.3.2 Umanjeni prikaz - Koncept 2

Slika 8.3.3 Umanjeni prikaz - Koncept 3

8.3.1. Koncept 1

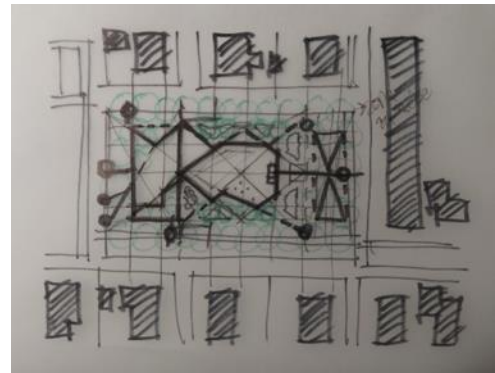
U prvom konceptu nastojao se zadržati prvotni raspored sadržaja parka uz proširenje zona. Položaj glavnih staza je prethodno zadržan te se povezuju na istočni i zapadni ulaz koji postaju glavni ulazi u park. Staze povezane sa sjevernim i južnim ulazom postaju sporedne te je kretanje kroz park moguće kroz određene zone parka bez postavljenih glavnih i sporednih staza. Raspored dječjeg igrališta se ne mijenja mnogo s obzirom na sadašnje stanje, već se površina proširuje te se na nju nadovezuju boravišne zone. Površina vodenog elementa se povećava te se oblikovanjem i mijenjanjem dubina dobiva na dinamici elementa. Uz element se uvodi sadržaj kako bi ga činilo zanimljivijim za dječju igru. Središte vodenog elementa se pomiče prema dolje kako bi se na gornjoj granici stvorila boravišna zona. Istočni dio vodenog elementa je oblikovan sadržajem u koji bi se uklopila postojeća fontana. Na ovu zonu parka glavnom stazom po sredini i sporednim stazama na sjever i jug nadovezuje se intimna zona parka. Ona se ne bi puno mijenjala već bi se intervenirali nedostaci u postojećem sadržaju.

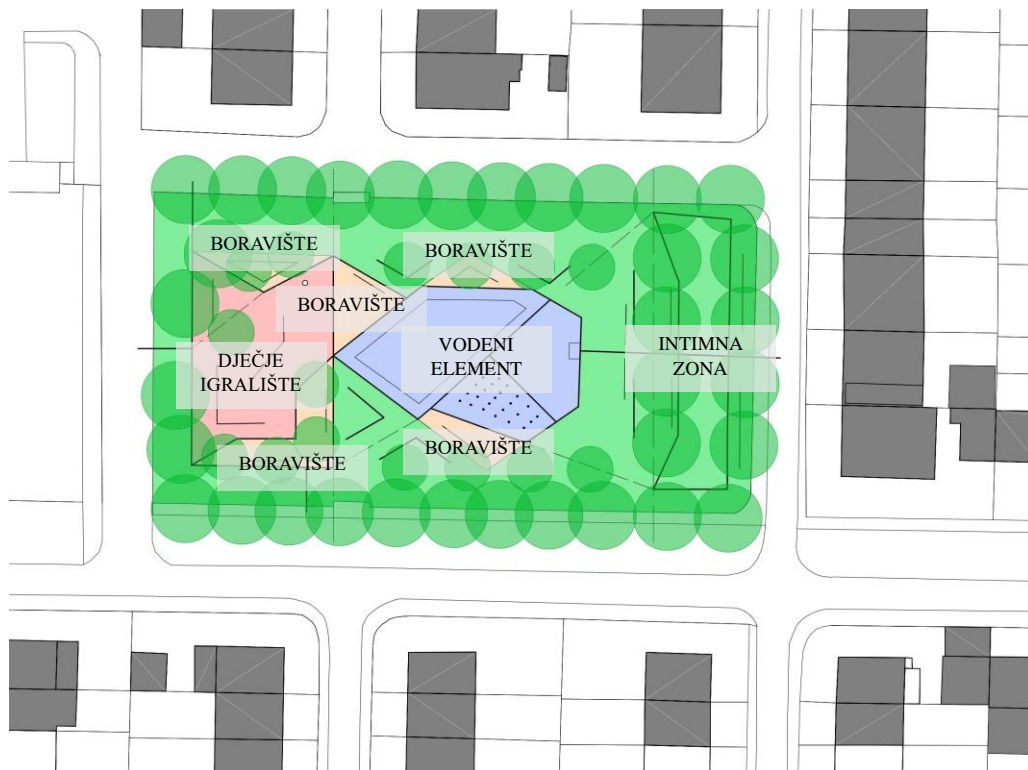
Slika 8.3.4 Koncept 1

8.3.2. Koncept 2 – odabrani

U drugom konceptu oblikovanje je nastalo pomoću pomoćnih linija. Raspored zona je zadržan te je svaka zona podijeljena na trećine kroz koje su povučene dijagonale. Prateći raspored postojećeg stabala nastojale su se stvoriti strukture koje ne bi dovodile do uklanjanja istih, a stvorila bi se funkcionalna cjelina. Glavne staze kao i u prethodnom proizlaze iz glavnih ulaza u park, dok sporedne spajaju sporedne ulaze kao i dobivene strukture međusobno. Linijskim elementima predviđen je položaj postojeće i dodatne vegetacije kao i određenog sadržaja u strukturama. Raspored sadržaja unutar dječjeg igrališta modificiran je po dobivenom oblikovanju. Boravišne zone uz igralište smještene su na sjeveru i jugu te ih upotpunjuju postojeća stabla. Oblik vodenog elementa proizašao je spomenutom tehnikom te ga upotpunjuju boravišne zone koje prate i oblikovanje i vegetaciju. Postojeća fontana je uklopljena u vodeni element kao i u svakom konceptu. Intimna zona svojim stazama (prikazano linijskim elementima) prati oblikovanje ostatka parka te je sa središnjim dijelom povezano sporednim stazama koje se nadovezuju na dobiveno oblikovanje. Oblikovanjem drugog koncepta dobiveno je više boravišnih površina koje je park zahtijevao.

Slika 8.3.5 Konceptualna skica

Slika 8.3.6 Koncept 2 – odabrani

8.3.3. Koncept 3

U trećem konceptu dinamika organske forme prati dinamiku koju čini postojeća vegetacija. Zavojiti dijelovi zona zahtijevat će drugačiji raspored sadržaja. Logika glavnih i sporednih staza je ista kao i u prethodnim konceptima samo što na ovom konceptu svojom organskom formom pokušavaju pratiti dobivenu formu. Nakon dobivenog oblika dječjeg igrališta, vodeni element je bilo izazovno smjestiti u prostor, a da prati sva načela koja su postavljena prilikom stvaranja. Tako dobiveni oblik upotpunjuju dvije boravišne zone koje ulaze u njega. Linijski elementi oko zona predstavljaju položaje nove vegetacije. Iako ovim konceptom zone dobivaju poprilične površine, raspored sadržaja je teži te manjka ukupni broj boravišnih površina.

Slika 8.3.7 Koncept 3

8.4. Idejno rješenje

Park je oblikovan kao funkcionalna prostorna cjelina sa sadržajem koji će zadovoljavati potrebe stanovništva kao i potrebu za obnovom vodene površine. Oblikovna osnova proizašla je iz podjele parka pomoćnim linijama koje su daljnjom razgradnjom rješenja dovele do konačnog oblika. Glavna staza prolazila bi sredinom parka te bi spajala istočni i zapadni ulaz, no s obzirom na oblikovanje ona je razlomljena u odnosu na dobivene oblike. Raspored sadržaja u prostoru također prati logiku oblikovanja te se prilagođava geometrijskoj formi parka. Također sadržaj odgovara i konfiguraciji terena, odnosno blagoj promjeni u visinama. Oko sadržaja oblikovana je i vegetacijska zona uz pomoć biljnog materijala koji se već nalazi u parku.

Korisnicima su omogućene tri zone sadržaja u parku. Nastojalo se postići da dominira središnja zona odnosno središnji dio vodenom površinom. Na nju se nadovezuju dječje igralište na istoj razini i intimna zona koja je smještena na nešto višoj visinskoj koti. Za kretanje kroz park postavljene su staze koje uglavnom obrubljuju dobivene zone te uz kretanje omogućuju izmjene vizura i sadržaja.

Dječje igralište smješteno je u zapadnom dijelu parka. Na njega se nadovezuju tri od četiri ulaza u park. Položaj ulaza od postojećeg nije se puno mijenjao, ponajviše zbog prometa oko parka. Uz glavni ulaz na samom zapadu dodana pješačka staza kako bi se omogućio sigurniji ulaz u park. Staza se nadovezuje na već postojeću stazu na jugu, a prema sjeveru se proteže gotovo do sjevernog ulaza. Gotovo sve dječje sprave namijenjene su za djecu od 3 godine starosti pa na dalje. Sprave su grupirane po načinu igre te se u središnjem dijelu nalaze sprave za penjanje, na sjeveru su klackalice dok su na jugu smještene dvije vrste ljuljački. Dječje igralište sadrži i boravišni prostor koji je smješten na sjeveru. Klupice se nalaze uz gotovo sve rubove dječjeg igrališta, dok se na rubu boravišnog prostora nalaze i velike tegle s cvijećem koje rade i vizualni rub igralište. Oblik igrališta prati i postojeću vegetaciju te se ispod drveća nalaze boravišne zone kojima paše hlad kako bi djeca i roditelji mogli odmoriti u zaklonu od sunca (Detalj 1).

Na sjeveroistočnom dijelu dječje igralište se nadovezuje na još jedan boravišni prostor koji se spaja na središnji dio parka s vodenom površinom. Ovo boravište sadrži klupe sa stolovima te se na sredini boravišta nalaze velike tegle sa cvijećem kao i u prethodnom boravišnom prostoru. Na njega se nadovezuje staza koja vodi oko vodene površine te se na stazu nadovezuju sjeverna i južna boravišna zona koje su djelomično u hladu. Spomenuta vodena površina bila je glavni razlog i povod za revitalizacijom parka. Njen oblik je nastao iz ideje kao i cijeli park te predstavlja bazen koji služi za kupanje i igru te nije jako dubok. U bazen se može ući sa tri strane. Na zapadnoj strani nadovezuje se na boravišni prostor te se na toj strani ulazi u dubinu od jedan metar. Proučavajući postojeći bazen ova dubina je bila neka optimalna kako se pri ponovnoj izradi bazena ne bi moralo ići u veću dubinu već bi se iskoristilo postojeće ukoliko je moguće. Kako bazen ne bi bio jednoličan

Slika 8.4.1 Inspiracija za podne prskalice

osmišljeno je kako se na istočnom ulazu ulazi u bazen dubine 50cm. Promjenom dubina bazen dobiva na dinamici, a djeci je zanimljiviji za igru i boravak. Južnu stranu bazena čine podne prskalice (Slika 8.4.1.) koje su djeci primamljive, a uz djecu se naravno i roditelji mogu osvježiti, a i zabaviti. Kod istočnog ulaza u bazen smještena je i postojeća fontana koja je zadržana i očuvana još od samih početaka parka, a djeca ju i dan danas koriste za igru pa bi ju bilo šteta ukloniti (Slika 8.4.2.). Rubove središnje

zone ukrašava linijska vegetacija koju čini vrsta *Mahonia aquifolium* koja ujedno stvara i vizualni rub parka (Detalj 2).

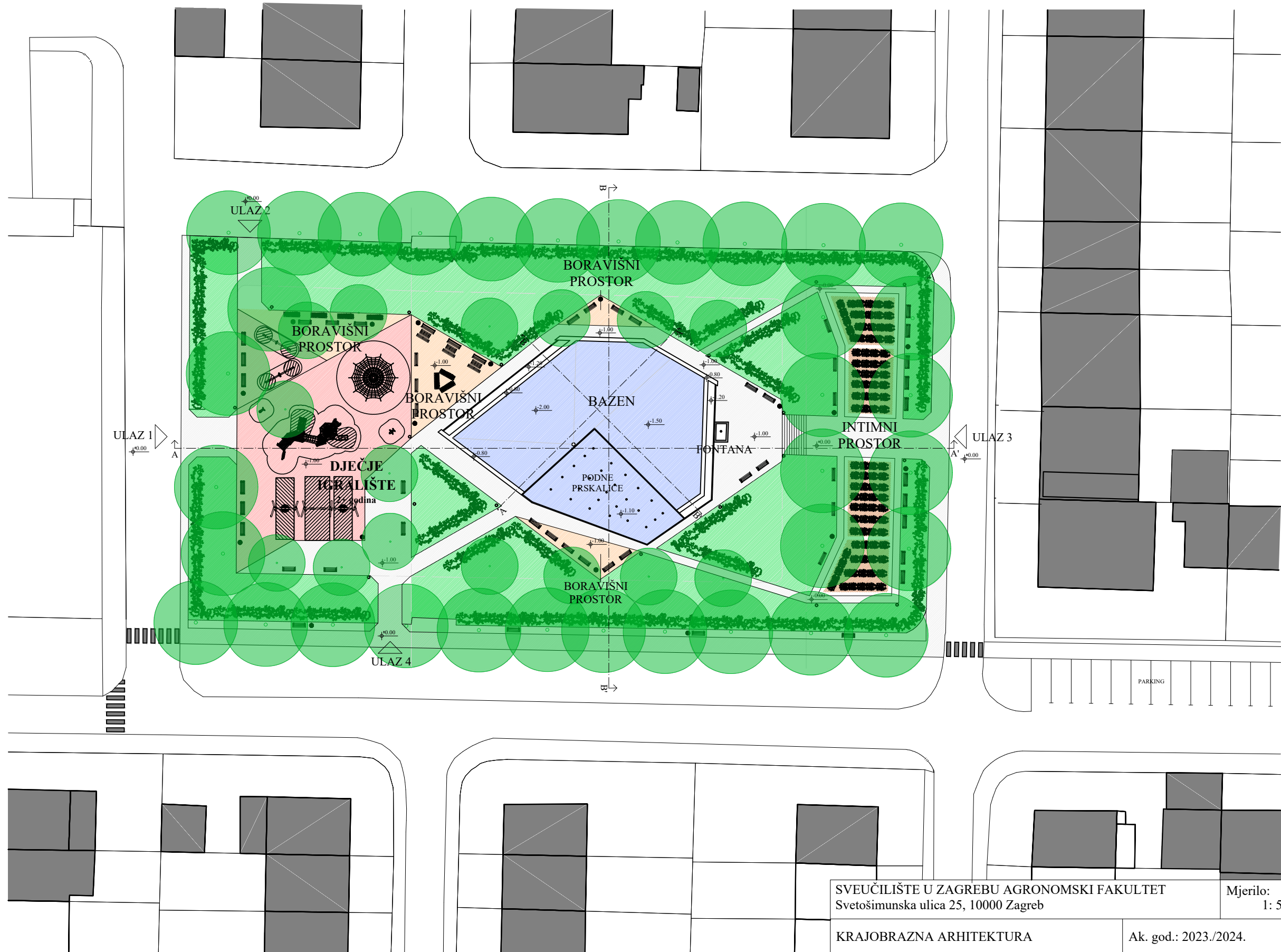
Na bazen se nadovezuje glavna staza koja vodi do stepenica, kojima se prema istoku penje do intimne zone. Ova zona nalazi se na višoj nadmorskoj visini te ima svoj karakter, a oblikovanje staza unutar zone prati oblikovanje cijelog parka. Intimna zona predstavlja dio parka koji sadrži glavnu stazu po sredini sa sporednim stazama koje obilaze cijelu zonu. Obrubljuju ju stabla javora koja stvaraju hlad i spomenutu intimnost u ovom dijelu. Zona je namijenjena više za odmor i uživanje, malo podalje od dječjih uzvika. Uz staze koje okružuju zonu smještene su klupe, a na zapadnom dijelu zone nalaze se klupe bez naslona kako bi posjetioци mogli birati orijentaciju sjedenja. Mogu birati pogled na zapad parka, odnosno na bazen i dječje igralište ili se fokusirati više na intimnu zonu. Treba uzeti u obzir kako vizure s ovih klupica prema parku pružaju širok, dubok i dinamičan pogled na bazen i dječje igralište. Dok nema djece voda u bazenu reflektira krošnje drveća te se stvara ugodan i umirujući ugođaj. U središtu zone nalaze se gređice cvijeća koje bi se i danas zadržale te bi pratile osnovni oblik. Do zone se može doći i sporednim stazama koje vode od bazena (Detalj 3).

Slika 8.4.2 Fontana

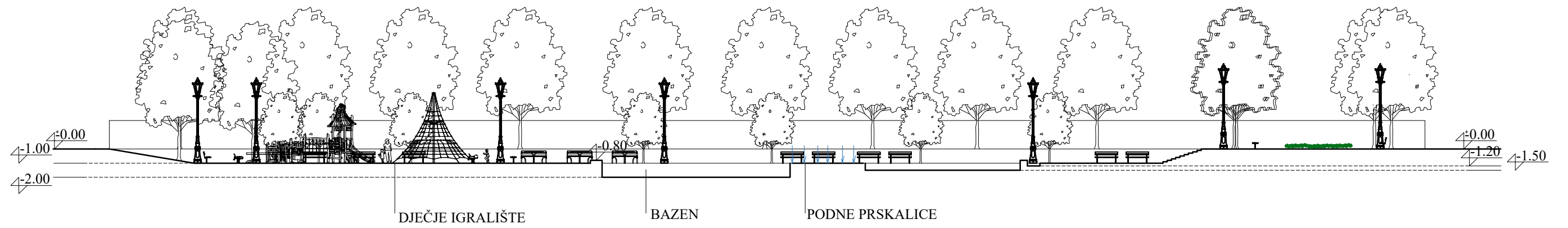
Idejnim projektom krajobraznog uređenja Parka Zvonka Špišića, iskorištava se njegov potencijal te potencijal vodene površine. Unose se novi sadržaji koji će doprinijeti ostvarenju potrebe posjetitelja i potrebe vodene površine u parku te će se ponovo oživiti zabava uz vodu koja je do sada bila ograničena samo malom fontanom.

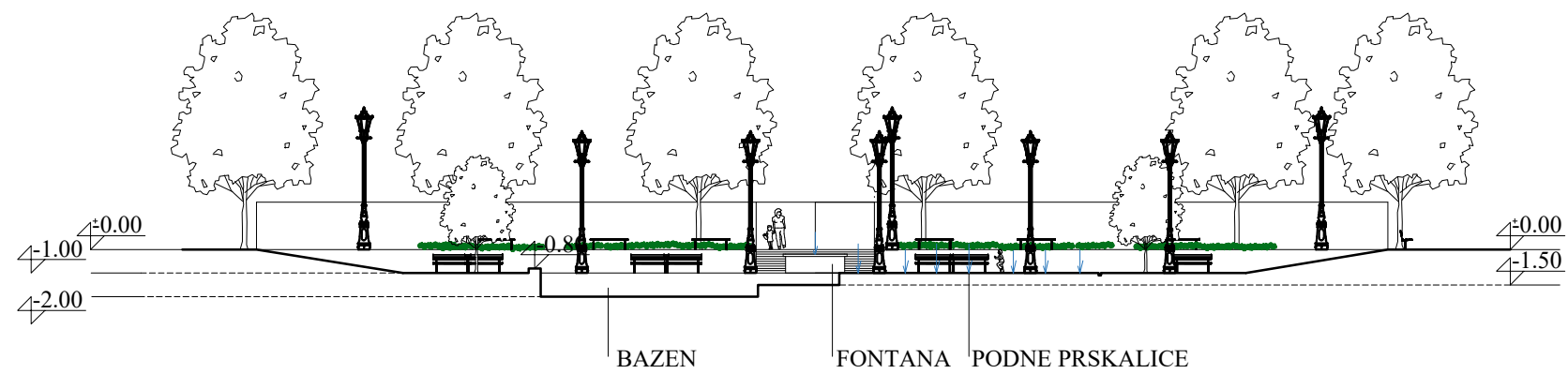

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU AGRONOMSKI FAKULTET Svetošimunska ulica 25, 10000 Zagreb		Mjerilo: 1: 500	
KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA		Ak. god.: 2023./2024.	
DIPLOMSKI RAD VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA - REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA			
IDEJNO RJEŠENJE		Izrađivač: Anabela Kelemenić	Datum: rujan 2024.

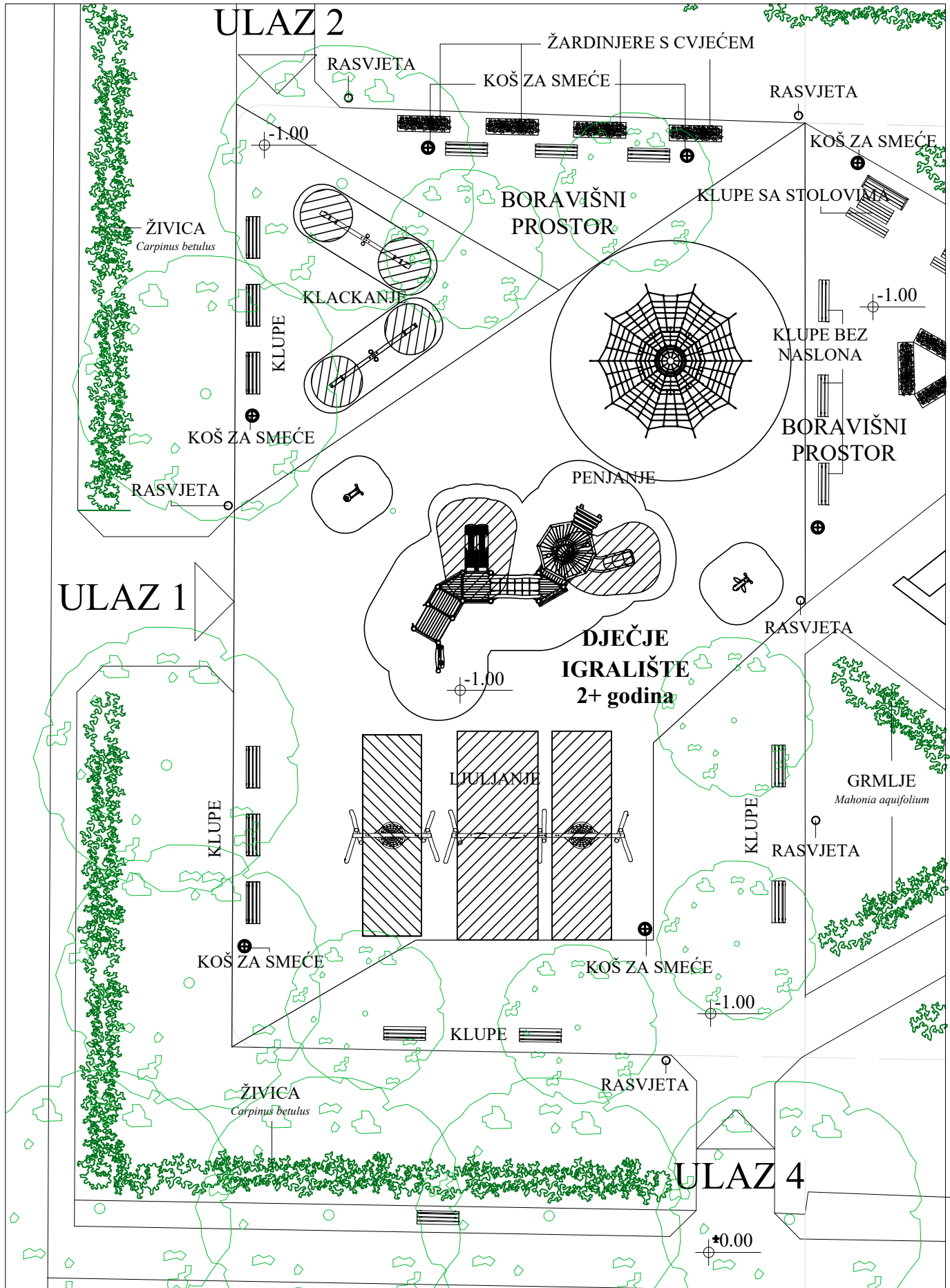
PRESJEK A-A'

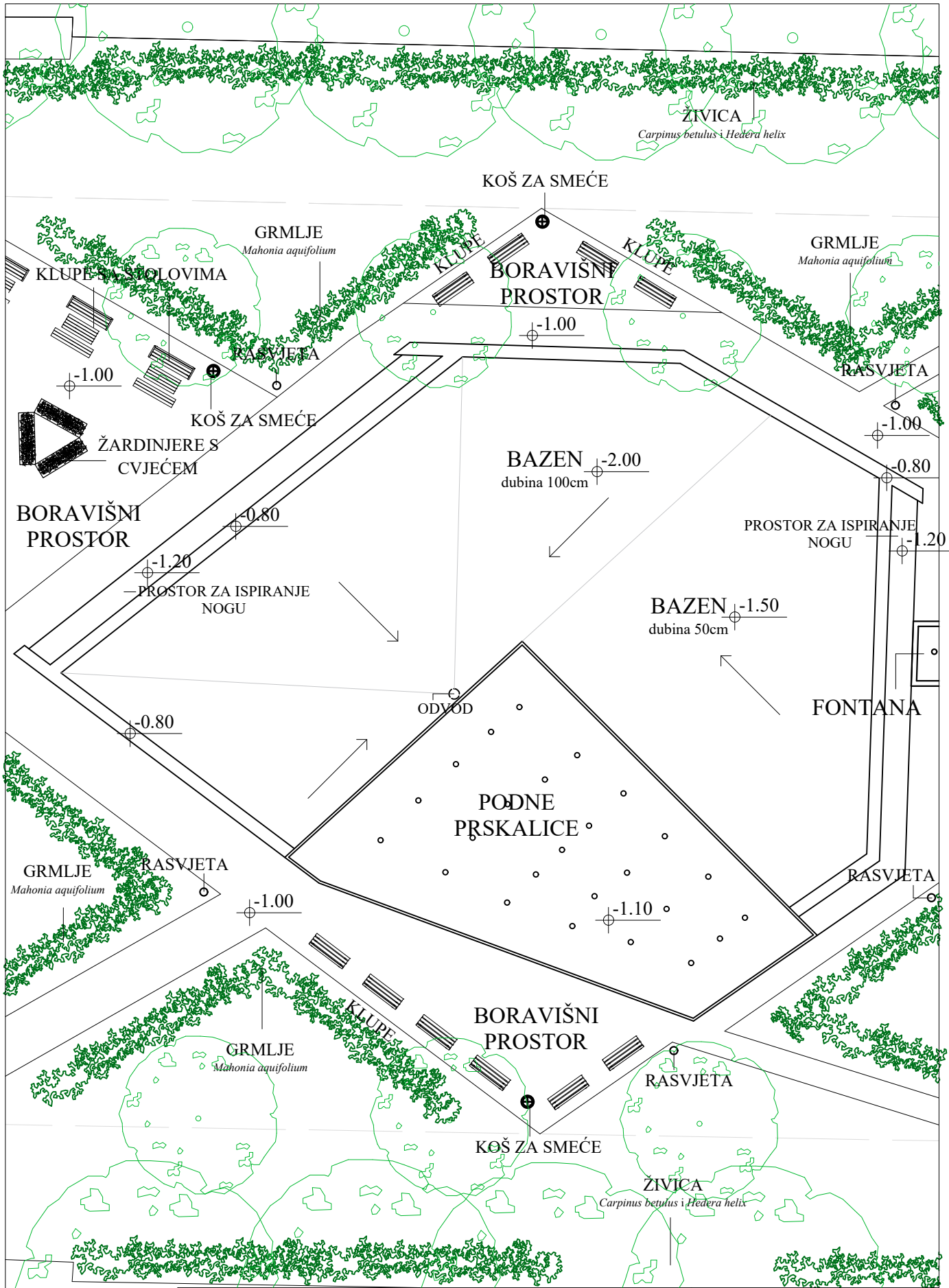
PRESJEK B-B'

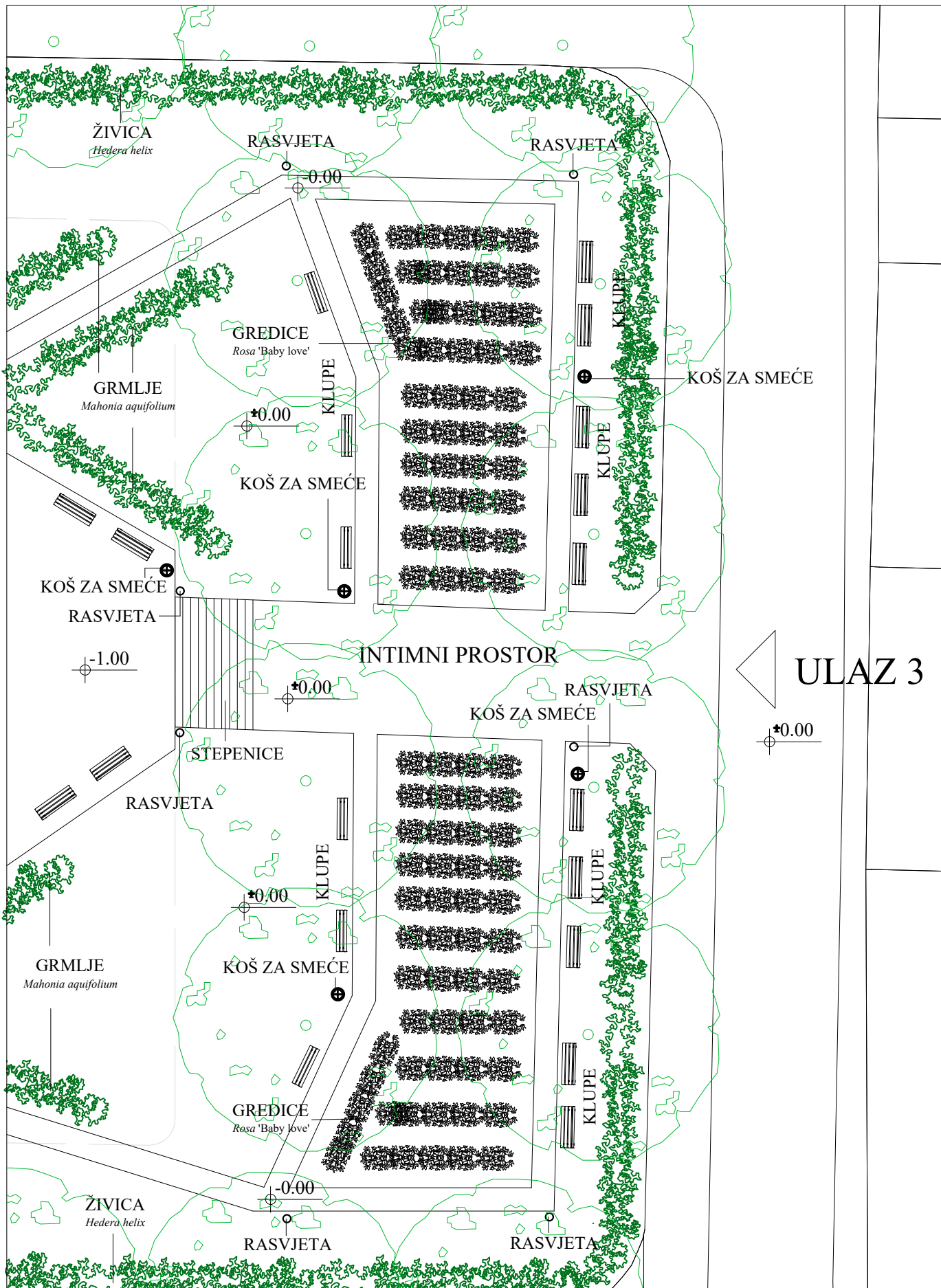
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU AGRONOMSKI FAKULTET Svetošimunska ulica 25, 10000 Zagreb		Mjerilo: 1: 300
KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA	Ak. god.: 2023./2024.	
DIPLOMSKI RAD VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA - REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA		
PRESJECI A-A' I B-B'	Izrađivač: Anabela Kelemenić	Datum: rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU AGRONOMSKI FAKULTET Svetošimunska ulica 25, 10000 Zagreb		Mjerilo: 1: 200	
KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA		Ak. god.: 2023/2024	
DIPLOMSKI RAD VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA - REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA			
Detalj 1 - Dječje igralište		Izrađivač: Anabela Kelemenčić	Datum: rujan 2024.

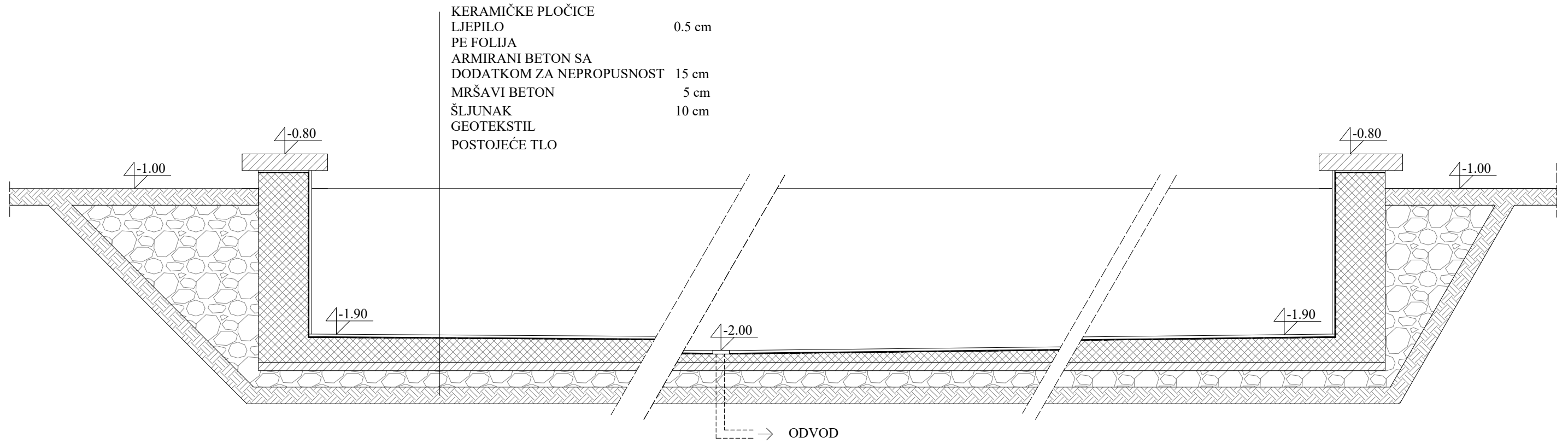

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU AGRONOMSKI FAKULTET Svetošimunska ulica 25, 10000 Zagreb		Mjerilo: 1: 200	
KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA		Ak. god.: 2023./2024.	
DIPLOMSKI RAD VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA - REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA			
Detalj 2 - Središnji dio s bazenom		Izrađivač: Anabela Kelemenčić	Datum: rujan 2024.

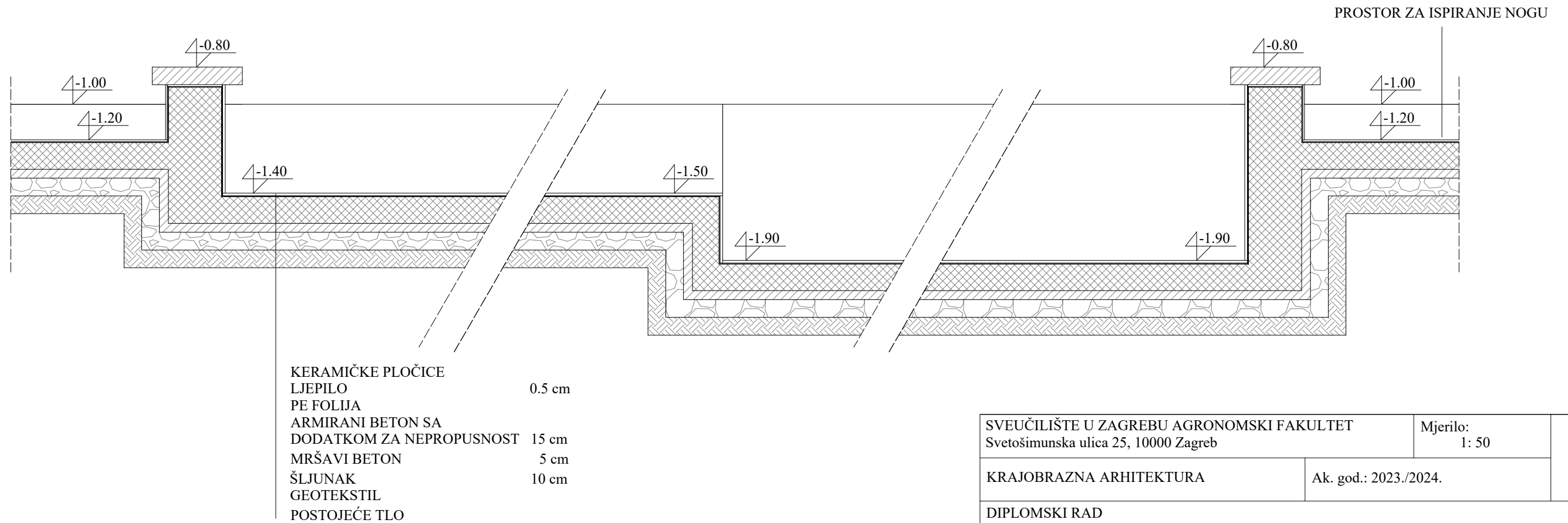

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU AGRONOMSKI FAKULTET Svetošimunska ulica 25, 10000 Zagreb		Mjerilo: 1: 200	
KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA		Ak. god.: 2023/2024	
DIPLOMSKI RAD VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA - REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA			
Detalj 3 - Intimni prostor		Izrađivač: Anabela Kelemenčić	Datum: rujan 2024.

DETALJ A-A' - VODENI ELEMENT

DETALJ B-B' - VODENI ELEMENT

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU AGRONOMSKI FAKULTET Svetošimunska ulica 25, 10000 Zagreb		Mjerilo: 1: 50
KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA	Ak. god.: 2023./2024.	
DIPLOMSKI RAD VODENE POVRŠINE U PARKOVIMA - REVITALIZACIJA PARKA ZVONKA ŠPIŠIĆA		
Detalj A-A' i Detalj B-B'	Izrađivač: Anabela Kelemenčić	Datum: rujan 2024.

8.5. Vizualizacije

Slika 8.5.1 Prikaz 3D modela parka 1

Slika 8.5.2 Prikaz 3D modela parka 2

Slika 8.5.3 Prikaz 3D modela parka 3

Slika 8.5.4 Prikaz 3D modela parka 4

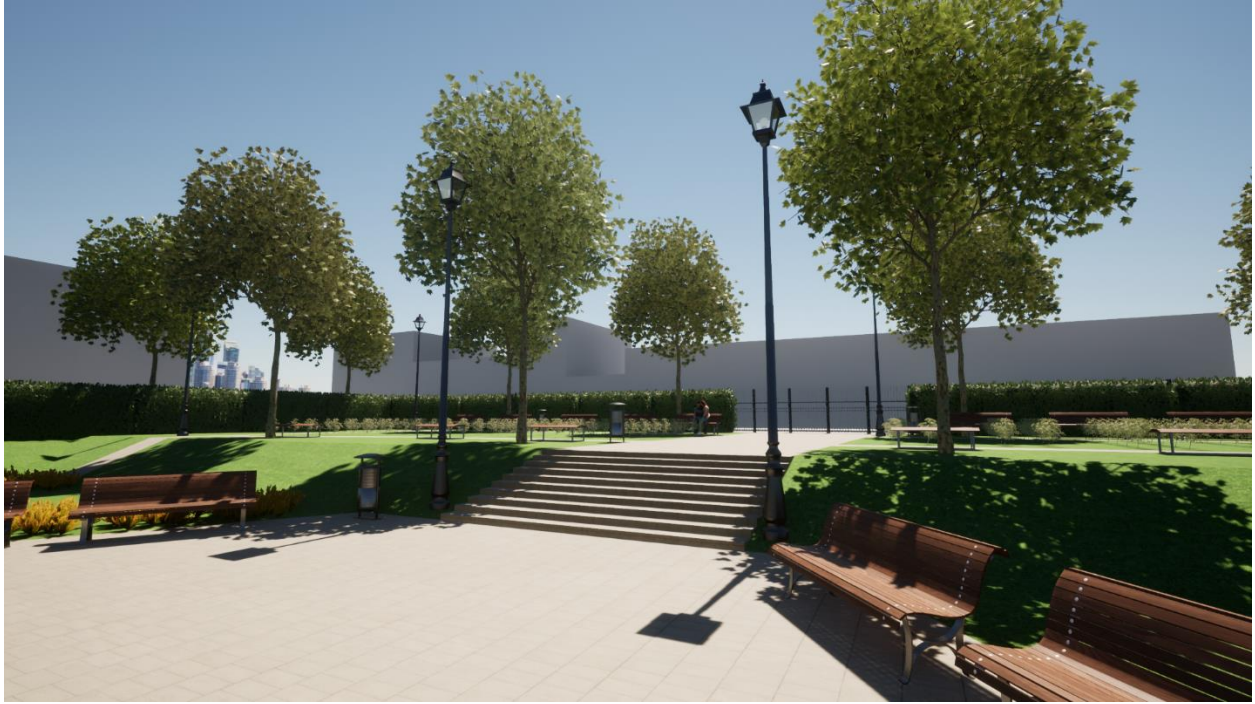

Slika 8.5.5 Prikaz 3D modela parka 5

Slika 8.5.6 Prikaz 3D modela parka 6

Slika 8.5.7 Prikaz 3D modela parka 7

Slika 8.5.8 Prikaz 3D modela parka 8

Slika 8.5.9 Prikaz 3D modela parka 9

9. Zaključak

Idejno rješenje koristi organsku dinamiku i vodene površine za stvaranje funkcionalne prostorne cjeline koja zadovoljava potrebe stanovništva, posebno djece. Raspored sadržaja prati logiku prirodnog terena i postojeće vegetacije, dok vodeni element naglašava centralnu zonu povezujući se s rekreativnim i boravišnim prostorima.

Park s vodenom površinom predstavlja bogatstvo vrijedno za zajednicu pružajući estetske, ekološke i ekonomske koristi. Održavanje i razvoj takvih prostora doprinosi kvaliteti života, očuvanju prirode i poticanju društvene povezanosti. Važno je njihovo održavanje i odgovorno upravljanje kako bi se i dalje mogle pružati razne koristi. U konačnici park s bazenom važan je resurs za fizičko i mentalno stanje zajednice, potiče socijalnu interakciju (u vidu dječje igre na primjeru parka) te doprinosi estetskoj privlačnosti parka, a i okolice. Važno je osigurati njihovo održavanje i odgovorno upravljanje kao i daljnji razvoj takvih prostora.

Revitalizacijom Parka Zvonka Špišića i obnovom napuštenog bazena, on postaje park reprezentativnog karaktera koji se može pohvaliti vodenom površinom. Upravo vodena površina predstavlja prepoznatljivu interesnu točku šireg urbanog područja koju sadrži malo koji park u gradu. Potencijali prostora su iskorišteni te je oblikovana funkcionalna prostorna cjelina koja će zadovoljiti potrebe stanovništva, a i podići kvalitetu kako samog prostora tako i života stanovništva u okolici. Bazen kao središte parka služi kao centar gdje se ljudi svih uzrasta mogu okupljati, zabavljati i družiti. Pruži obiteljima, a i raznim drugim prolaznicima i posjetiteljima mjesto za kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Refleksija i zvuk koji proizvodi voda iz fontane i podnih prskalica stvara umirujuće i ugodno okruženje koje privlači posjetitelje. Voda u bazenu također pomaže u regulaciji mikroklimе, smanjujući temperaturu zraka tako da park može predstavljati i mjesto malog bijega od današnjih vrućina. Upravo ovaj razlog je bio jedan od glavnih za pokretanje ove teme diplomskog rada, jer bi bilo šteta ne iskoristiti potencijal koji park sadrži. Na vruće dane, prolazeći pored parka, su se mogla vidjeti djeca kako se igraju vodenim balonima i koriste vodu iz fontane za igru, a obnovom bazena pružio bi im se pun doživljaj vode i razne mogućnosti za vodene igre. Voda u parkovima služi kako bi se uživalo u njejoj moći, ne smatra se bez razloga jedan od najprivlačnijih elemenata u krajobrazu.

Revitalizacijom parka otvorila bi se prilika za oblikovanje ovakvih parkova na raznim lokacijama, kako u parkovima koji su nekada sadržavali bazene tako i na drugim potencijalnim lokacijama širom grada. Uz klimatske promjene koje su svake godine sve gore, stvorila bi se ugodna mjesta za bijeg od vrućina.

10. Popis literature

1. Barcelona.de. <https://www.barcelona.de/en/barcelona-parc-ciudadella.html> - pristup 8.7.2024.
2. Cultural property specification Garden special scenic spot. Kenrokuen. <https://www.pref.ishikawa.jp/siro-niwa/kenrokuen/e/about.html> - pristup 8.7.2024
3. Dudaš J. (2019). Arh in green. Vodeni elementi u prostoru 1 / 2. <https://arhingreen.rs/vodeni-elementi-u-prostoru-1-2/> - pristup 19.5.2024.
4. Dudaš J. (2019). Arh in green. Vodeni elementi u prostoru 2 / 2. <https://arhingreen.rs/vodeni-elementi-u-prostoru-2-2/> - pristup 19.5.2024.
5. Hadžidervišagić D. (2007). Detalji u urbanom zelenilu. Vodeni vrtovi i vodeno bilje. Naše šume. 10-11: 29 - 33
6. Hampstead heath. <https://www.hampsteadheath.net/> - pristup 8.7.2024.
7. Mahečić Radović D. (2003). Socijalno stanovanje međuratnog Zagreba. Prostor: znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam, vol 11 No. 2(26): 141 – 155
8. Mapiranje Trešnjevke. Javni park i dječje igralište Zorkovačka ulica. <https://mapiranjetresnjevke.com/kvartovi/stara-tresnjevka/park-kostelska/> - pristup 01.08.2024.
9. Mapiranje Trešnjevke. Naselje Prve hrvatske štedionice – opširnije. <https://mapiranjetresnjevke.com/kvartovi/stara-tresnjevka/phs-opsirnije/> - pristup 01.08.2024.
10. Mapiranje Trešnjevke. Osnovne škole između dva rata. <https://mapiranjetresnjevke.com/kvartovi/stara-tresnjevka/skolska-athitektura/> - 15.7.2024.
11. Matejčić B. (2014). Pogledaj to. Kada tvrtka gradi bazen za svoje radnike. <https://pogledaj.to/drugestvari/kada-tvrtka-gradi-javni-bazen-za-svoje-radnike/> - pristup 01.08.2024.
12. Matica hrvatska. Dječji javni bazeni u radničkom naselju. <https://www.matica.hr/vijenac/736/djecji-javni-bazen-u-radnickom-naselju-33164/> - pristup 01.08.2024.
13. Mlinar I., Trošić M. (2004). Parkovi zagrebačkih stambenih naselja izgrađenih između dva svjetska rata. Prostor: znanstveni časopis za arhitekturu i urbanizam, vol 12 No. 1(27): 31 - 44
14. Muzej susjedstva Trešnjevka. <https://www.muzejsusjedstvatresnjevka.org/lokacija/naselje-prve-hrvatske-stedionice> - pristup 01.08.2024.
15. Obad Šćitaroci M., Bojanić Obad Šćitaroci B. (1997). Vrtovi, perivoji i parkovi. Tehnička enciklopedija. Štefanović, Duško (ur.). Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža: 566 – 577
16. Peterhof State Museum Reserve. https://en.peterhofmuseum.ru/objects/peterhof/verhniy_sad - pristup 8.7.2024.
17. Plantea.com.hr. Park Ribnjak. <https://www.plantea.com.hr/priroda/park-ribnjak/> - 15.7.2024.
18. Saint-petersburg.com. Peterhof parks and gardens. <http://www.saintpetersburg.com/peterhof/peterhof-park-and-gardens/> - pristup 8.7.2024.

19. Sanić S., Buzov I. (2013 i 2014). Značenje zelenih prostora u životu grada. God. Titius. 6-7: 137 - 153
20. Šimpraga S. (2015). Pogledaj to. Obnovljen zagrebački modernistički dragulj. <https://pogledaj.to/prostor/obnovljen-zagrebacki-modernisticki-dragulj/> - pristup 16.7.2024.
21. Šimpraga S. (2016). Pogledaj to. Zagrebački bazeni koji to više nisu. <https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/> - pristup 15.7.2024.
22. Vasquez J., Sanchez C. (2002). Park Citudela u Barceloni. Terenski rad i urbani itinerari. Sveučilište u Barceloni. <https://www.ub.edu/geocrit/ciudadella.htm> - pristup 8.7.2024.
23. Abouthistoria.com. Parque de la Ciudadela – Povijest i podrijetlo Parque de la Ciudadela u Barceloni. <https://sobrehistoria.com/el-parque-de-la-ciudadela-en-barcelona-un-origen-sangriento/> - pristup 8.7.2024.
24. Vintage Zagreb. Osnovna škola Augusta Šenoje. <https://www.vintagezagreb.net/story.php/23ff9dea-9bee-3766-890a-36a421fa5a2c?id=23ff9dea-9bee-3766-890a-36a421fa5a2c> – pristup 15.07.2024.
25. Zagreb.hr. <https://www.zagreb.hr/en/obnovljen-park-kresimirac-i-fontana-kozmicki-ciklu/94151> - pristup 16.7.2024.

11. Prilozi

11.1. Popis slika

Slika 3.1.1 Kenrokuen garden izvor: Japan up close. https://japanupclose.web-japan.org/spot/s20230127_1.html - pristup 08.07.2024.	7
Slika 3.1.2 Prikaz Kenrokuen vrta gdje su označene čajne kućice crtkanim krugovima, fontana crvenim krugom te žutim strelicama vizure s raznih vizinskih točaka kako prema parku tako i van parka prema okolnim planinama.....	8
Slika 3.2.1 Peterhof Palace Gardens izvor: Saint-Petersburg.com http://www.saint-petersburg.com/peterhof/peterhof-park-and-gardens/ - pristup 08.07.2024.	9
Slika 3.2.2 Peterhof Palace Gardens izvor: Voice map. https://voicemap.me/tour/saint-petersburg/peterhof-palace-gardens-the-playground-of-the-tsars - pristup 08.07.2024.	9
Slika 3.2.3 Tlocrt Peterhof gardensa s naglašenom osi simetrije i linijom koja odjeljuje Donji i Gornji vrt izvor: Pinterest.com https://www.pinterest.com/pin/645140715394461169/ - pristup 05.09.2024.....	10
Slika 3.2.4 Prikaz dijelova parka izvor: Pintereset.com. https://mx.pinterest.com/pin/41517627802712588/ - pristup 05.09.2024.....	10
Slika 3.3.1 Cascada, Parc de la Ciutadella izvor: Booze cruise Barcelona. https://www.boozecruisebarcelona.com/parc-de-la-ciutadella-in-barcelona/ - pristup 08.07.2024.	11
Slika 3.3.2 Tlocrt parka 1 – Zoološki muzej, 2 – Zimski vrt, 3 – Geološki muzej, 4 – dvorac Tres Dragons, 5 – Zoološki, 6 – Katalonski parlament, 7 – Institut Verdaguer, 8 – Vojna Kapela, 9 – Prostor za brodove, 10 – Park instituta, 11 – Velika kaskada, 12 – jezero, 13 – Glazbena sjenica, 14 – trg izvor: barcelonayellow.com https://www.barcelonayellow.com/images/stories/barcelona_pictures_ciutadella_park/barcelona_parks_cuitadella0.jpg - pristup 05.09.2024.....	12
Slika 3.4.1 Karta parka Hapstead Heath-a izvor: Hampstead Heath official site. https://www.hampsteadheath.net/ - pristup 9.7.2024.....	13
Slika 3.4.2 Podjela parka izvor: Heath hands. https://www.heath-hands.org.uk/inclusion-access - pristup 05.09.2024.	14
Slika 4.1.1 Osnovna škola Augusta Šenoe 1933. s bazenom izvor: Nepoznati Zagreb. https://blog.dnevnik.hr/nepoznatizagreb/2012/04/1630686072/font-colorcc000080-godina-osnovne-skole-na-selskoj-cestifont.html - pristup 15.7.2024.....	15
Slika 4.1.2 Osnovna škola Augusta Šenoe danas izvor: Nepoznati Zagreb. https://blog.dnevnik.hr/nepoznatizagreb/2012/04/1630686072/font-colorcc000080-godina-osnovne-skole-na-selskoj-cestifont.html - pristup 15.7.2024.....	16
Slika 4.2.1 Trg Mažuranića s nekadašnjim bazenom izvor: Pogledaj.to. https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/ - prispup 15.7.2024.....	17

Slika 4.2.2 Trg Mažuranića danas izvor: Google maps. https://www.google.com/maps/@45.8077737,15.9691824,56a,35y,59.77h,53.91t/data=!3m1!1e3!5m1!1e4?entry=ttu – pristup 15.7.2024.	17
Slika 4.3.1 Položaj bazena pod brojem 22 izvor: Arbutina D. (1996.).....	18
Slika 4.3.2 Nekadašnji bazen u Parku Ribnjak izvor: Tumblr official site. https://www.tumblr.com/arspublicae/149198707529/bazeni-koji-to-vi%C5%A1e-nisu – pristup 15.07.2024.....	18
Slika 4.3.3 Bazен danas izvor: Pogledaj.to. https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/ - pristup 15.07.2024.....	18
Slika 4.4.1 Nekadašnji bazen dječjeg igrališta izvor: Pogledaj to. https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/ - pristup 16.7.2024.....	20
Slika 4.4.2 Dječje igralište danas izvor: Facebook. https://www.facebook.com/photo?fbid=2514914895188856&set=pcb.2514915931855419 – pristup 16.7.2024.	20
Slika 4.4.3 Obnovljena fontana nakon ponovnog otvaranja izvor: licegrada.hr. https://licegrada.hr/na-trgu-kralja-p-kresimira-iv-otvoren-je-obnovljeni-park-kresimirac-s-fontanom/ - pristup 16.07.2024.....	21
Slika 4.4.4 Obnovljena fontana danas izvor: Zagrebinfo. https://www.zagreb.info/zagrebacke-PRICE/zagrepcani-ogorceni-stanjem-kresimirca-park-mog-djetinjstva-plivale-su-ribice/620317/ - pristup 16.07.2024.	21
Slika 5.1.1 Skica naselja izvor: Mlinar I., Trošić M. (2004.).....	22
Slika 5.2.1 Bazен u Parku Zvonka Špišića izvor: Matica hrvatska. https://www.matica.hr/vijenac/736/djecji-javni-bazen-u-radnickom-naselju-33164/ - pristup 1.8.2024.....	23
Slika 5.2.2 Bazен s natpisom na kojem je pisalo da je djeci "s priljepčevim bolestima" ulaz zabranjen izvor: Pogledaj.to. https://pogledaj.to/prostor/zagrebacki-bazeni-koji-to-vise-nisu/ - pristup 1.8.2024.	24
Slika 5.2.3 Prikaz bazena s hortikulturnim rješenjem izvor: Mapiranje Trešnjevke. https://mapiranjetresnjevke.com/kvartovi/stara-tresnjevka/park-kostelska/ - pristup 1.8.2024. ..	24
Slika 5.2.1 Širi prostorni kontekst izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka	25
Slika 5.2.2 Uži prostorni kontekst izvor: GoogleMaps. https://www.google.com/maps/@45.8015419,15.9477036,222m/data=!3m1!1e3?entry=ttu	25
Slika 5.2.3 GUP namjene prostora izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka	26
Slika 6.1.1 Promet šireg prostornog konteksta	27
Slika 6.1.2 Promet užeg prostornog konteksta.....	28
Slika 6.2.1 Izgrađenost u širem prostornom kontekstu izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka.....	29
Slika 6.3.1 Prikaz sadržaja u okolici parka	30

Slika 6.4.1 Prikaz vegetacije parka izvor: gis.zrinjevac.hr. https://gis.zrinjevac.hr/ - pristup 09.08.2024.....	31
Slika 7.1.1 Analiza vizura prema parku	32
Slika 7.1.2 Vizura 1	33
Slika 7.1.3 Vizura 2.....	33
Slika 7.1.4 Vizura 3.....	34
Slika 7.1.5 Vizura 4.....	34
Slika 7.1.6 Vizura 5.....	35
Slika 7.1.7 Vizura 6.....	35
Slika 7.1.8 Analiza vizura s vidikovca.....	36
Slika 7.1.9 Vizura 1	36
Slika 7.1.10 Vizura 2.....	37
Slika 7.1.11 Analiza vizura izvan parka.....	37
Slika 7.1.12 vizura 1	38
Slika 7.1.13 Vizura 2.....	38
Slika 7.1.14 Vizura 3.....	39
Slika 7.1.15 Vizura 4.....	39
Slika 7.2.1 Analiza rubova	40
Slika 7.2.2 Analiza rubova - arhitektonski okvir	41
Slika 7.2.3 3D prikaz rubova parka izvor: GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka	41
Slika 7.3.1 Analiza pješačkih komunikacija i ulaza.....	42
Slika 7.4.1 Polomljena klupa središnjeg dijela parka	43
Slika 7.4.2 Klupa intimnog dijela parka	43
Slika 7.4.3 Položaja klupa.....	44
Slika 7.4.4 Rasvjeta.....	44
Slika 7.4.5 Položaj rasyjete.....	44
Slika 7.4.6 Položaj koševa za smeće.....	45
Slika 8.2.1 Zoning.....	48
Slika 8.3.1 Umanjeni prikaz - Koncept 1	49
Slika 8.3.2 Umanjeni prikaz - Koncept 2.....	49
Slika 8.3.3 Umanjeni prikaz - Koncept 3.....	49
Slika 8.3.4 Koncept 1	50
Slika 8.3.5 Konceptualna skica	51
Slika 8.3.6 Koncept 2 – odabrani.....	51
Slika 8.3.7 Koncept 3.....	52
Slika 8.4.1 Inspiracija za podne prskalice.....	54
Slika 8.4.2 Fontana	54
Slika 8.5.1 Prikaz 3D modela parka 1.....	61
Slika 8.5.2 Prikaz 3D modela parka 2.....	61

Slika 8.5.3 Prikaz 3D modela parka 3.....	62
Slika 8.5.4 Prikaz 3D modela parka 4.....	62
Slika 8.5.5 Prikaz 3D modela parka 5.....	63
Slika 8.5.6 Prikaz 3D modela parka 6.....	63
Slika 8.5.7 Prikaz 3D modela parka 7.....	64
Slika 8.5.8 Prikaz 3D modela parka 8.....	64
Slika 8.5.9 Prikaz 3D modela parka 9.....	65

Životopis

Anabela Kelemenić je rođena 28.10.1999. godine u Zagrebu. Nakon završetka Osnovne škole Retkovec, upisuje Graditeljsku tehničku školu u Zagrebu i maturira 2018. godine sa zvanjem arhitektonski tehničar. Nakon završetka srednje škole iste godine upisuje Agronomski fakultet sveučilišta u Zagrebu, studij Krajobrazna arhitektura. Godine 2021. stječe znanje prvostupnika krajobrazne arhitekture bacc. ing. prosp. arch., obranom završnog rada na temu "Smjernice za krajobrazno uređenje Starog grada Krapina" pod mentorstvom doc. art. Monika Kamenečki. Od jezika govori engleski jezik, a od programa koristi AutoCad, Sketch Up, Photoshop te programe Mcrosoft Office paketa.